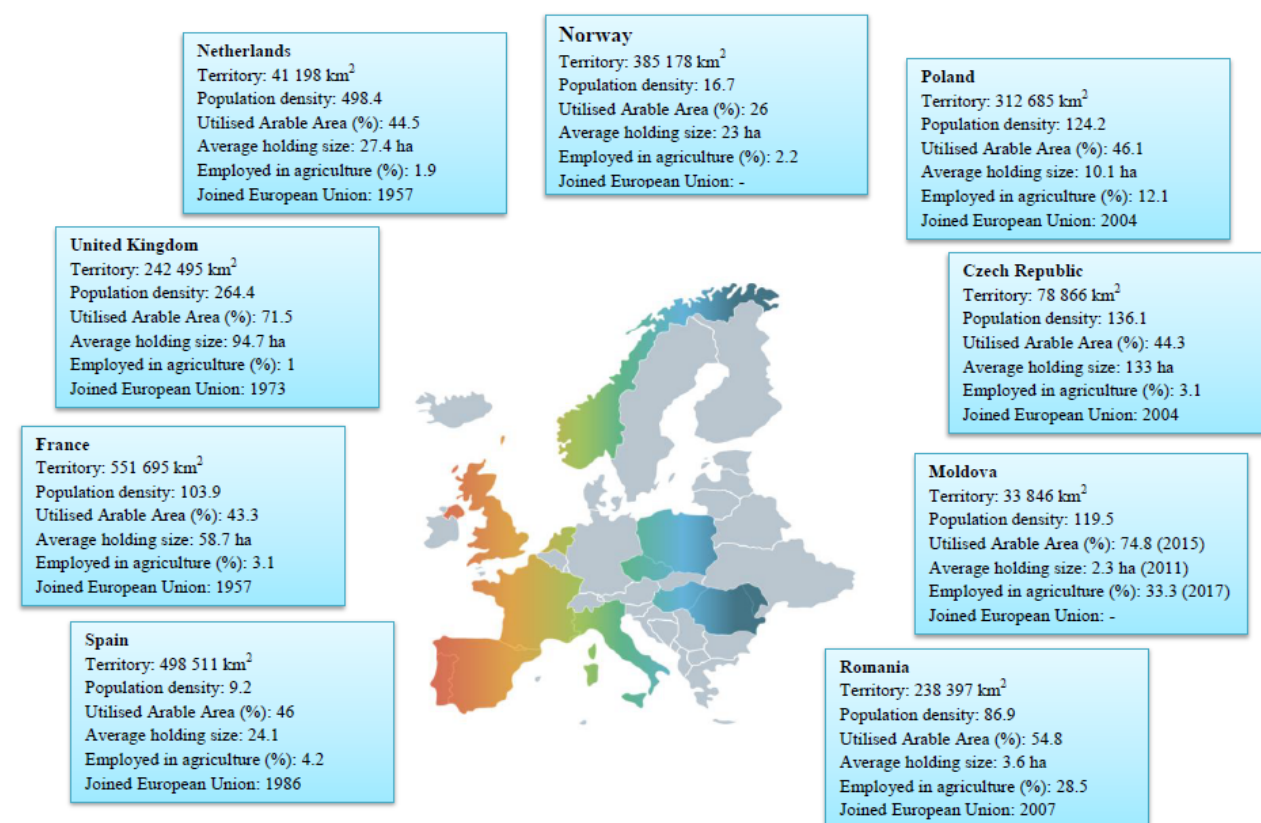

NEMZETKÖZI JOGI JÓ GYAKORLATOK

A cikk a H2020 BOND projekt <https://www.bondproject.eu> keretében, a Kislépték Egyesület által készített nemzetközi jogi jógyakorlat gyűjtemény tanulmányból született. A tanulmány további fejezetei (adózás, higiénia, szociális gazdaság...) nemsokára elérhetőek lesznek a www.kisleptek.hu oldalon.

Bevezető - A vizsgált országok főbb adatai

Az ösztönző szabályozási környezet áttekintése előtt, érdemes áttekinteni a vizsgált országok statisztikai alapjellemzőit, mert ez bizonyos módon rávilágít arra, hogy az egyes országokban alkalmazott a mezőgazdaságot érintő bizonyos politikákra és jogalkotásra.

3. ábra: A vizsgált országok főbb adatai

Forrás: Terület: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_European_countries_by_area

Népsűrűség: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_r_d3dens&lang=en

Mezőgazdaságilag hasznosított terület:

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ef_kvaareg&lang=en

Átlagos birtokméret: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ef_kvaareg&lang=en

Mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsq_egan2&lang=en

A gazdasági fenntarthatóságot nagyban befolyásolja az, hogy milyen adóelvonások, ezen belül is milyen munkára rakódó adóterhek vannak az adott országban, illetve mennyi az átlagos jövedelem, vagy a minimálbérre rakódó terhek aránya. Leginkább azon országok vannak nehéz helyzetben, ahol a legkevesebb jövedelemre a legmagasabb arányú terhek rakódnak.

A munkaerőköltségek százalékában az OECD-országok több mint felében a munkavállalók és a munkáltatók társadalombiztosítási járulékaik meghaladják a 20% -ot¹.

Ez a munkaerőköltségek legalább egyharmadát képviseli nyolc OECD-országban: Ausztriában, a Cseh Köztársaságban, Franciaországban, Németországban, Görögországban, Magyarországon, a Szlovák Köztársaságban és Szlovéniában (2 táblázat). Az OECD-országokban az átlagos adóék 36,1% volt 2018-ban.

A munkáltatókat terhelő, munkaerővel kapcsolatos kiadásokon belül az összes adóteher aránya a vizsgált 21 országban átlagosan 41,0% volt a rendelkezésre álló adatforrástól függően a 2016-os, vagy a 2018-as évben. Olaszországban, Franciaországban és Ausztriában megközelítette az 50%-ot, 9 országban (Magyarország, Bosznia, Csehország, Albánia, Szlovénia, Szerbia, Szlovákia, Görögország, Portugália) 40 és 45% közötti részesedés volt jellemző. A munkaerőköltség kevesebb mint 40%-át tették ki a különböző adóterhek Spanyolországban, Romániában, Horvátországban, Hollandiában, Norvégiában, Lengyelországban, Bulgáriában, valamint az Egyesült Királyságban, ahol 30,9%-kal a legkisebb aránnyal szerepeltek az adóterhek a munkáltatót terhelő munkaerőköltségek a vizsgált országok között. (Moldováról nem rendelkezünk adatokkal).

2 táblázat: A munkabért terhelő átlagos adó- és járulékteher a munkaerő költség százalékában kifejezve, 2018

Ország:	Teljes adó- és járulékteher 2018 %	Társadalombiztosítási járulékteher * %
Olaszország	47.90	30
Franciaország	47.60	45
Ausztria	47.60.	21.38
Magyarország	45.0	21 (19*)
Cseh Köztársaság	43.70	34
Szlovénia	43.30	16.10
Szlovák Köztársaság	41.70	35.2
Görögország	40.90	25.06
Portugália	40.7	23.75
Spanyolország	39.40	29.9
Hollandia	37.70	19.8
Norvégia	35.8	14.10
Lengyelország	35.80	21

¹ Taxing Wages 2019 <http://www.oecd.org/ctp/tax-policy/taxing-wages-brochure.pdf>

Egyesült Királyság	30.9	13.8
Albánia	43.6	15
Horvátország	39.5	16.5
Bosznia_Hercegovina	43.8	15
Bulgária	33.6	19.2
Moldova	na	22.5
Románia	39.3	2.25
Szerbia	41.8	17.15

* 2019 június

Forrás: OECD Taxing Wages 2019², and KPMG³, EC 2016 FINANCING LABOUR TAX WEDGE CUTS⁴ and OECD Competitiveness in South East Europe 2018⁵

Az általános bérek vonatkozásában az államok ugyanezt a rendet követik. Az átlagos jövedelem Norvégiában volt a legmagasabb, 42 203 EUR. Ausztriában, amely ebben a rangsorban a második, az átlagbér 27,804 euró. A legmagasabb átlagos jövedelmű országok elsősorban a nyugat-európai országok, majd a közép-, majd a kelet-európai országok.

A rendelkezésre álló adatok szerint az átlagbér Szerbiában volt a legalacsonyabb, 3 040 euró. Románia ebben a tekintetben a második helyen áll, 4000 euró átlagjövedelmével. Az átlagos jövedelem a 4000–10000 tartományban Bulgáriában, Magyarországon, Lengyelországban, Horvátországban, Szlovákiában és Görögországban jellemző (3. táblázat).

3.. Táblázat: Havi minimum bérek

Ország	havi minimum bér, 2019 (Euro)	közép jövedelem, 2018 (Euro)
Norvégia	na	42 203
Hollandia	1635.6	26 848
Egyesült Királyság	1524.5	25 244
Franciaország	1521.2	25 379
Ausztria	1500	27 804
Spanyolország	1050	16 937
Szlovénia	886.6	14 127
Olaszország	874.7	19 208
Görögország	758.3	9 034

² <http://www.oecd.org/ctp/tax-policy/taxing-wages-brochure.pdf>

³ <https://home.kpmg/xx/en/home/services/tax/tax-tools-and-resources/tax-rates-online/social-security-employer-tax-rates-table.html>

⁴ <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Dgda87sMk7gJ:https://www.consilium.europa.eu/media/23533/eurogroup-9-october-item-3-com-note-financing-labour-tax-cuts.pdf+&cd=13&hl=hu&ct=clnk&gl=hu&client=firefox-b-d>

⁵ https://read.oecd-ilibrary.org/development/competitiveness-in-south-east-europe_9789264298576-en#page1

Portugália	700	11 063
Lengyelország	523.1	7 337
Szlovákia	520	7 491
Cseh Köztársaság	519	10 098
Horvátország	505.9	7 371
Magyarország	464.2	6 123
Románia	446	3 825
Bosznia-Hercegovina	311	na
Szerbia	307.7	3 040
Bulgária	286.3	4 644
Albánia	210.7	na
Moldova	139	na

Forrás: Havi minimum bérek⁶; átlag jövedelem⁷, Olaszországban⁸, Ausztriában⁹, Albániában, Bosznia_Hercegovinában, Moldovában¹⁰

Az elemzés további fontos szempontjai az adott ország Áfa- és Áfa-mentességi szabályai (4. táblázat).

4. Táblázat: Az adott országok Áfa és Áfa-mentességi szabályai

Ország	Nagyon kedvező Áfa mérték %	Kedvező Áfa mérték %	Standard Áfa mérték %	Átmeneti Áfa mérték %
Magyarország	-	5/18	27	-
Horvátország	-	5/13	25	-
Norvégia	-	11,1/12/15	25	-
Görögország	-	6/13	24	-
Lengyelország	-	5/8	23	-
Portugália	-	6/13	23	13
Olaszország	4	5/10	22	-
Szlovénia	-	9,5	22	-
Cseh Köztársaság	-	10/15	21	-
Hollandia	-	9	21	-
Spanyolország	4	10	21	-

⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&pcode=tps00155&language=en>

⁷ https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_di03&lang=en

⁸ <https://checkinprice.com/average-minimum-salary-in-rome-italy/>

⁹ <https://wageindicator.org/salary/minimum-wage/austria>

¹⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_European_countries_by_minimum_wage#cite_note-32

Albánia	-	6	20	-
Ausztria	-	10/13	20	13
Bulgária	-	9	20	-
Franciaország	2,1	5,5/10	20	-
Moldova	-	8/10	20	-
Szerbia	-	8/10	20	-
Szlovákia	-	10	20	-
Egyesült Királyság	-	5	20	-
Románia	-	5/9	19	-
Macedónia	-	5	18	-

* Átmeneti kulcs: olyan termékekre vonatkozó áfa kulcs, amelyek áfa terhét - igazodva az EU-s szabályozáshoz - nem lehetne kedvezményes körbe sorolni, de átmenetileg mégis engedélyezte az EU a kedvezményt ezen termékekre.¹¹

I. Mezőgazdaság gazdasági fenntarthatósága

Ha egy tevékenység költsége nagyobb, mint a várható bevétel, úgy a gazdálkodás ökonómiai szempontból nem fenntartható, nem nyújt megélhetést. A megélhetés a bevétel nagyságán túl, –főleg kis volumenű előállítás esetén – nagyban függ az adó és járuléktérhektől. Sok esetben a költségek azért túlzottan nagyok, mert egy kis egyéni termelőnek is olyan higiéniai, környezetvédelmi stb. előírásoknak kellene megfelelni, üzemi infrastruktúra és beruházás által, amit a kis volumen nem tesz lehetővé. Így ebben a fejezetben a termelőket érintő terhek könnyítéséhez adott rugalmas segítő szabályokból mutatunk be jó példákat, amelyek a mezőgazdasági tevékenység definiálását, az adó könnyítéseket, együttműködési formák elősegítését és a családi gazdaságok formáit érintik.

Ezeknek a szabályoknak az áttekintése során a termelőkre, kistermelőkre vonatkozó rendelkezések mellett, sokszor szinonimaként használva a családi gazdaság fogalmával is találkozunk. A családi gazdaságokra vonatkozó jogszabályokat egy következő cikk sorolja fel.

Ugyanis az együttműködések egyik első, de nagyon fontos szintje a család, a család tagjainak együttműködése. Így nem véletlen, hogy az 2014 évi Családi Gazdaságok Nemzetközi Évét követően ENSZ meghirdette a 2019-2028 évekre a Családi Gazdaságok Évtizedét¹². Célja, hogy a családi gazdaságokat a mezőgazdasági, környezeti és szociális politikák központjába állítsa. Az Európai Parlament 2013/2096(INI) számú a mezőgazdasági kisüzemek jövőjéről szóló határozatában is megállapított, hogy „a mezőgazdasági kisüzemek szociális jellegű

¹¹

https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf

Norvégia: <https://www.avalara.com/vatlive/en/country-guides/europe/norway/norwegian-vat-rates.html>

Moldova: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Moldova-Corporate-Other-taxes>

Albánia: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Albania-Corporate-Other-taxes>

Szerbia: <https://www.lawyersserbia.com/vat-in-serbia>

Macedónia: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Macedonia-Corporate-Other-taxes>

¹² <http://www.fao.org/family-farming-decade/en/>

mezőgazdasági modellt testesítenek és működésük megőrizendő a piacorientált agrobizniszek mellett, továbbá a kisüzemek számának csökkentése nem növeli az agrobizniszek versenyképességét. Európai Parlament 2015. szeptember 8-i az európai családi vállalkozásokról (2014/2210(INI)) szóló jelentésében megállapítja, hogy a családi gazdaság gazdasági tevékenysége lehetőséget teremt a gazdaság tulajdonosa, a család többi tagja, esetleges alkalmazottai illetve idénymunkásai számára a helyben történő foglalkoztatáshoz.

I.1 Együttműködések segítése családi gazdaságok és a mezőgazdasági tevékenység fogalmának széleskörű meghatározása által

Az, hogy az egyes országokban hogyan definiálják a mezőgazdasági termelő fogalmát és tevékenységeit, kihat az adózásra, illetve sok esetben a támogatási jogcímekre, és a támogatás igénylési feltételekre. Több országban például akadályozó tényezőként jelenik meg, hogy azok a termelők, akik a mezőgazdasági termelés mellett, de a mezőgazdasági tevékenységhez valamilyen módon kapcsolódó kiegészítő, vagy diverzifikációs (pl. vidéki turizmus) tevékenységet végeznek, az ilyen tevékenységük után nem jogosultak egyes vidékfejlesztési vagy más fejlesztési pályázatokra. A széles körben meghatározott mezőgazdasági tevékenység fogalom lehetőséget teremt a gazdák számára, hogy minél több lábon álljanak, bevételeik forrását minél tágabb körben biztosítsák és ezzel stabil megélhetést biztosítsanak maguknak, családjuknak. Akadályként jelenik meg ennek a széleskörű fogalom meghatározásnak a hiánya Magyarországon, ahol a kistermelői tevékenységek körébe beletartozik ugyan a vendégasztal szolgáltatás, de nem tartozik bele sem agroturisztikai szolgáltatás (szállásadás, ismeretátadás, rendezvényszolgáltatás, sem más termelő alapanyagának feldolgozása. Jelenleg folynak tárgyalások a szabályok módosításáról a nemzetközi jó példák figyelembevételével. Hasonló esetet találtunk az Egyesült Királyságban is, ahol az elsődleges mezőgazdasági termelésen kívül a hatóságok a kiegészítő, vagy melléktevékenységet nem tekintik mezőgazdasági tevékenységnek, és emiatt egyéb hatósági engedélyek beszerzést kérik a gazdától. A Millington ügyben¹³ hozott döntés 1999-ben új utat nyitott a mezőgazdasági diverzifikációs tevékenységek irányába, amely esetben az állapították meg, hogy „a borkészítési tevékenység a szokásos mezőgazdasági tevékenység kiegészítő tevékenysége”.

A vizsgált országok közül több esetben azonosítottuk, hogy a mezőgazdasági tevékenységek körébe sorolják az alaptevékenységek mellett a kiegészítő tevékenységek több fajtáját, amelyek kapcsolódnak a gazdálkodáshoz, a termékekhez, a vidéki hagyományokhoz, a gazdaság erőforrásaihoz. Ami azt jelenti, hogy több tagállam jogalkotói felismerték, hogy a kis gazdaságok csak alaptermék termelésből – a kis birtok méret miatt is – nem tudnak fenntartható módon gazdálkodni. Ilyen széleskörű fogalom meghatározással találkozunk Horvátországban, Ausztriában, Olaszországban és Franciaországban is. Akadályként jelenik meg ennek a széleskörű fogalom meghatározásnak a hiánya Magyarországon, ahol a mezőgazdasági kistermelői tevékenységek körébe beletartozik ugyan a vendégasztal szolgáltatás, de nem tartozik bele sem agroturisztikai szolgáltatás (szállásadás, ismeretátadás, rendezvényszolgáltatás, sem más termelő alapanyagának feldolgozása.

13

https://www.isurv.com/directory_record/4841/millington_v_secretary_of_state_for_the_environment_transport_and_the_regions
https://www.falcon-chambers.com/images/uploads/articles/Agricultural_Seminar_May_2002.pdf

A tevékenységek meghatározása mellett, sok esetben a saját termék definíciója is segíti a fenntarthatóságot azáltal, hogy a termelő saját termékének tekintik azt is, ha más termelőtől szerez be alapterméket meghatározott hányadban és azt feldolgozza a saját termelésű alapanyagokkal együtt. Ezen esetekben a kézműves helyi termék jelleg megmarad, és magasabb áron értékesíthető. Ilyen támogató jellegű definíciókat találhatunk a horvát, osztrák és olasz szabályozásokban.

1.1.1 Ausztria

A mezőgazdasági tevékenységeket a kézműves, kereskedelmi és ipari tevékenységek szabályozásáról szóló törvény (GewO)¹⁴ szabályozza. A GewO törvény megkülönböztet elsődleges termelést, a mező- és erdőgazdasági melléktevékenységeket és a házi mellékfoglalkozást. Külön említésre méltó, hogy az alábbi termékek is az elsődleges mezőgazdasági termékeknek minősülnek¹⁵:

- tejből készített termékek hozzáadott ízfokozó nélkül, így, többek között a vidék hagyományos sajtjélei;
- egyes feldolgozott növényi termékek (aszalt gyümölcs, savanyú káposzta, tea, gyógynövények); gyümölcsbor, préselt zöldség-, és gyümölcslevek mézsör, a szörp;
- dísnövény, fatermékek
- tojás, gyapjú.

A mezőgazdasági tevékenység körében a melléktevékenységek közé tartozik (GewO 2 § (4) bekezdés):

- más termék feldolgozás;
- más termelőtől vásárolt alaptermék feldolgozása azzal a feltétellel, hogy a saját alaptermék mennyiségének és minőségének többségében kell lennie. Ezen felül megvásárolt terméknek is ugyanannak a típusú és fajtájú alapterméknek kell lennie, mint amit a termelő állít elő. Pl. egy gyümölccsel foglalkozó gazda, aki barackból készít likőrt, nem vehet cseresznyét egy termék készítéséhez.
- Egyéb tevékenységek, melyeket mező- és erdőgazdasági kereskedelmi vagy iparszövetkezetben végeznek, feltéve, hogy ezek a szövetkezetek alapvetően a tagok általi kereskedelmet vagy gazdálkodást támogatják (GeWo 2 § (1) 3. és 4. pont),
- Meghatározott mennyiségű bor és gyümölcsbor, must és gyümölcslé, kimérése; illetve hideg ételek, ásványvíz és szénsavas üdítők felszolgálása is engedélyezett

¹⁴ BGBl. Nr. 194/1994

¹⁵ A teljes terméklistát a 40/2008 rendelet határozza meg

(<https://www.ris.bka.gv.at/eli/bgbl/II/2008/410/20081124?ResultFunctionToken=867edce0-33f2-44dd-9235-1cb5e0d69cbb&Position=1&SkipToDocumentPage=True&Abfrage=Gesamtabfrage&SearchInAsylGH=False&SearchInAvn=False&SearchInAvsv=False&SearchInBegut=False&SearchInBgblAlt=False&SearchInBgblAuth=False&SearchInBgblPdf=False&SearchInBks=False&SearchInBundesnormen=False&SearchInDok=False&SearchInDsk=False&SearchInErlaesse=False&SearchInGbk=False&SearchInGemeinderecht=False&SearchInJustiz=False&SearchInBvwg=False&SearchInLvwg=False&SearchInLgbl=False&SearchInLgblNO=False&SearchInLgblAuth=False&SearchInLandesnormen=False&SearchInNormenliste=False&SearchInPruefGewO=False&SearchInPvak=False&SearchInRegV=False&SearchInSpg=False&SearchInUbas=False&SearchInUmse=False&SearchInUvs=False&SearchInVerg=False&SearchInVfgh=False&SearchInVwgh=False&ImRisSeitVonDatum=&ImRisSeitBisDatum=&ImRisSeit=Undefined&ResultPageSize=100&Suchworte=410%2f2008>)

azzal a feltétellel, hogy ezek a tevékenységek megfelelnek az egyes régiók hagyományainak. Meleg étel felszolgálása nem lehetséges.

Házi mellékfoglalkozás: minden háztartásban gyakorolhatók külön működési engedély nélkül, melynek egyik fő tevékenységi területe a szobakiadás. A házi mellékfoglalkozás nagyrészt a saját házban (udvaron, lakásban) történik és alárendelt szerepű más házi tevékenységekhez képest, a saját háztartás tagjaihoz tartozó háztartásban élő családtag, a tartósan családhoz tartozó személy (pl. otthoni segítségnyújtó) végzi. Ha ezek közül egy vagy több kritérium nem valósul meg, az már kereskedelmi tevékenységnek minősül.

A GewO törvény rendelkezései a mezőgazdasági tevékenységet tehát igen széles körben határozzák meg, de emellett igen lényeges, hogy kedvezményes adózási szabályok is társulnak ehhez.

I.1.2 Horvátország

A családi agrárgazdaságokat szabályozó NN 29/2018 (585) törvény¹⁶ egy önálló szervezeti formát hozott létre, az ún. családi agrárgazdaságokat (horvátországi rövidítéssel OPG = Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo).

Az OPG olyan természetes személyek gazdasági egységének regisztrált szervezeti formája, akik jövedelemszerzés céljából önállóan és tartósan mezőgazdasági és kapcsolódó kiegészítő tevékenységeket végeznek termelési erőforrásaik felhasználásával, a családtagok munkájára, ismereteire és készségeire építve. Az OPG létrehozásának szaktudási feltétele nincs és alaptőkére sincs szükség. Az OPG-ben dolgozósegítő családtagok nem kötelesek munkaviszony létesíteni az OPG-vel. Az OPG Azok a családtagok is alapíthatnak közös OPG-t, akik nem egy háztartásban laknak.

Az OPG a következő kiegészítő tevékenységeket folytathatja:

- Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek előállítása;
- Nem élelmiszer termékek előállítása;
- Vendéglátó ipari, turisztikai szolgáltatások nyújtása;
- Egyéb kapcsolódó tevékenységek.

Az OPG által előállított saját mezőgazdasági termékeket az OPG tulajdonosa, tagjai és munkavállalói értékesíthetik.

A Horvát Mezőgazdasági Minisztérium NN 76/2014 (1437) számú rendelete¹⁷ meghatározza a családi gazdaságban végezhető **kiegészítő tevékenységek** típusát, módját és feltételeit. Eszerint

- az elsődleges mezőgazdasági tevékenység közé tartozik a növénytermesztés, az állattenyésztés és a kapcsolódó szolgáltatások, valamint a jogszabály mellékletében felsorolt mezőgazdasági termékek elsődleges feldolgozása.
- Az OPG kiegészítő tevékenységei a következők:

¹⁶ Hrvatski Sabor Zakon o Proglašenju Zakona o Obiteljskom Poljoprivrednom Gospodarstvu, 29/2018 (585)
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_29_585.html

¹⁷ 76/2014 (1437) Mezőgazdasági Miniszter rendelete a családi gazdaságok kiegészítő tevékenységéről
eredeti címe: Ministarstvo Poljoprivrede pravilnik o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, NN 76/2014 (1437)
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_06_76_1437.html

- Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek legalább részben saját termelésű nyersanyagból; a nyersanyag legfeljebb 50%-a megvásárolható más mezőgazdasági termelőtől (kivéve a tej és a hús).
- Az OPG a gazdaság tevékenységi körében a hagyományos szakmák és/vagy a hagyományos tudás területéhez kapcsolódó – természetes anyagokból (pl. szalma, fonott fatermékek, méhviasz, szappanok, agyag, üveg, szövet) készülő nem élelmiszeripari termékek és általános használatú áruk, játékok, ékszerek, dísz tárgyak, ruhaneműk, kozmetikai termékek gyártását végezheti.
- Mezőgazdasági, idegenforgalmi és vendéglátó-ipari szolgáltatást is végezhető a családi gazdaságban (pl. borospincékben, kirándulóhelyeken, vidéki nyaralókban, táborokban), sőt a vendéglátás céljára felhasználható a család konyhája, ebédlője. A felkínált élelmiszernek/italnak túlnyomórészt az OPG saját termeléséből kell származnia, vagy más OPG-ből kell beszereznie.¹⁸
- a családi gazdaság különféle szolgáltatásokat nyújthat: mezőgazdasági és erdészeti gépekkel, berendezésekkel, szerszámokkal és állatokkal, földmunkák, stb.), valamint olyan szolgáltatásokat (beleértve a szaktanácsadást is), amelyek a vidéki szokásokkal és/vagy hagyományos tudással kapcsolatosak.
- **Egyéb tevékenységek, mint** a növény- és állattenyésztés ismereteinek átadása; hagyományos termékek és kézműves foglalkozások biztosítása; oktatási gyakorlatok tanfolyamok, megszervezése.
- A biomassa, a trágya, a hígtrágya, trágyalé, a biomassa, a víz, a szél és a napenergia termelése és megosztása a **megújuló energiaforrásokból származó energiaforrásokból 1 MW névleges teljesítményig** lehetséges; A **biomassa energiatermelés** során a **nyersanyagok aránya legalább 20%-ban** az OPG tevékenységéből kell származzon.
- Végezhet az OPG még **vadgazdálkodást**, gyűjthet rákot, békát tenyészthet édesvízi **halat** a családi gazdaságban;
- szervezhet olyan eseményeket, amelyek a családi gazdaság tevékenységeivel és a vidéki szokásokkal, a hagyományos szakmák hagyományaival és/vagy a hagyományos tudással kapcsolatosak.

I.1.3 Olaszország

A mezőgazdasági vállalkozó¹⁹ alaptermékek termesztését, erdőgazdálkodást, állattenyésztést és kapcsolódó tevékenységeket végezhet. Az olasz mezőgazdasági szektor irányelveiről és modernizációjáról szóló 228/2001-es jogszabály módosítás²⁰ vezette be az új, szélesebb értelemben vett mezőgazdasági vállalkozó fogalmát, amelybe beletartozik

¹⁸ 54/2016 Turisztikai Miniszter rendelete a családi gazdaságok étkeztetési szolgáltatásairól

Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1408.html

¹⁹ Az olasz Ptk. 2135 cikk

²⁰ 228/2001. számú rendelet a mezőgazdasági szektor irányelveiről és modernizációjáról. Decreto Legislativo 18 maggio 2001, n. 228 "Orientamento e modernizzazione del settore agricolo, a norma dell'articolo 7 della legge 5 marzo 2001, n. 57 <http://www.camera.it/parlam/leggi/deleghe/01228dl.htm>

- az elsődleges termelői tevékenység,
- a kapcsolódó tevékenységek, azaz termékek kezelése, feldolgozása, és kereskedelmi forgalomba hozása, valamint
- a gazdálkodó feldolgozhat olyan terméket is, amelyet más termelőtől szerzett be. A saját terméknek meghatározó mennyiségűnek kell lennie. A gazdának a saját termelésből/tevékenységből származó bevételeinek többnek kell lennie, mint a más által megtermelt értékből származó bevételi érték. Feltétel, hogy ugyanabból a régióból származzon a másik gazda terméke, illetve az adott önkormányzat előírásának meg kell felelni ebben az esetben.
- Lehetővé vált az új szabályozás bevezetésével a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatásnyújtás, ideértve a terület, a vidéki és erdészeti örökség fenntartását, vagy
- a törvény által²¹ meghatározott vendégfogadási és vendéglátási tevékenységeket. A mezőgazdasági termelőknek megengedték, hogy fogyasztásra kész termékeket is értékesítsenek, amelyeket helyben fogyaszthatnak el.
- A 228/2001 szabály tette lehetővé az e-kereskedelmet is, mint a mezőgazdasági termékek közvetlen értékesítésének egyik formáját.

I.1.4 Lengyelország

Lengyelországban a Lengyel Köztársaság 1997. évi Alkotmányának rendelkezései szerint a családi gazdaságok jelentik a mezőgazdasági rendszer alapját. Ez azonban nem jelent elkülönült szervezeti formát, hanem egy családi tulajdonközösséget. A „családi gazdaság” kifejezés két alapelemet foglal magában:

- a gazda (tulajdonos, földhasználó) és családtagjainak saját munkáját, illetve
- a jövedelem felhasználását termelési, gazdálkodási célokra, valamint a család társadalmi-gazdasági szükségleteinek kielégítésére. (Potori et al., 2014²²).

2016. november 16-i rendelet²³ szabályozta a gazdák élelmiszer értékesítését. E szerint a gazdák közvetlenül értékesíthetnek a fogyasztóknak friss árut, és feldolgozott terméket is (ez korábban nem volt megengedett). A feldolgozott termék legalább felének a gazda saját gazdaságából kell származnia (felhasználhat többek között vizet, lisztet, olajat is), ugyanakkor csak olyan feldolgozott terméket értékesíthetnek, amelyet a saját gazdaságban állítottak elő alkalmazott bevonása nélkül (kivéve pl. a saját állatok levágását és darabolását, a gabona őrlését, az olaj- vagy gyümölcsle sajtolását és a kiállításokon történő értékesítést. A gazdák sokféle módon értékesíthetik a termékeiket, például gazda boltban, termelői piacon,

²¹ Legge 20 febbraio 2006, n. 96 "Disciplina dell'agriturismo" <https://www.camera.it/parlam/leggi/060961.htm>
<https://www.reterurale.it/agriturismo/normativa>

²² Potori, Norbert ; Chmieliński, Paweł ; Karwat-Woźniak, Bożena (2014): A comparison of the agro-food sectors in Poland and Hungary from a macro perspective. In: Norbert, Potori; Andrew, F Fieldsend; Paweł, Chmieliński (szerk.) Structural changes in Polish and Hungarian agriculture since EU accession : lessons learned and implications for the design of future agricultural policies. Budapest, Magyarország : AKII, (2014) pp. 9-32. , 24 p. -
http://repo.aki.gov.hu/283/1/ak_2014_02_STRUCTURAL_CHANGES_2014_07_15_web.pdf

²³ Az 1961/2016 számú 2016. november 16-i rendelet egyes jogszabályok módosításáról az élelmiszerek mezőgazdasági termelők általi értékesítésének megkönnyítése érdekében
<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20160001961/T/D20161961L.pdf>

vásárokon/fesztiválon, kiskereskedelmi boltok, közétkeztetésnek, étteremnek, agroturizmuson és interneten keresztül.

I.1.5 Portugália

Családi gazdaságról szóló törvényt egészen új keletű Portugáliában, 2018-ban²⁴ került elfogadásra. Eszerint családi gazdaság olyan mezőgazdasági üzem, ahol az éves munkaegységben mért **családi munkaerő** a gazdaság teljes munkaerejének több mint 50%-át teszi ki. A családi gazdálkodás magában foglalja a családi gazdálkodási tevékenységet és a táj gondozását, valamint a vidék szociális életének támogatását. A család fogalma szélesen értelmezett, így beletartozik a háztartás, azaz a házastárson és másodfokú le-, és felmenőikön túl a sógorság és az élettárs, valamint olyanok is, akik a tulajdonossal közös gazdaságában élnek, és rendszeresen részt vesznek a gazdaság tevékenységében, de a családi munkaerőnek gazdaságban foglalkoztatottak összes munkaerőit alapul véve 50 %-ot meghaladónak kell lennie.

A családi gazdasági törvény csak az alap meghatározásokat és a nyilvántartásba vétel feltételeit határozta meg, de a részlet szabályok, végrehajtási rendelkezések elfogadására még várat magára, amely alapján a várakozások szerint a családi gazdaságok kedvező működési feltételekben és támogatásokban részesülhetnek.

A jogszabály megjelenése óta azonban világossá volt, hogy a családi gazdasági státusz (és reménybeli támogatások) a gazdák igen szűk körére vonatkozik, ugyanis csak azok a családi gazdaságokat veszik a családi gazdaságok nyilvántartásba, amelyeknek az éves bevétele nem haladhatja meg a 25.000 eurót.

I.1.6 Románia

Romániában keretében mezőgazdasági tevékenységet a természetes személyek az alábbi formák valamelyikében végezhetik:

- önálló mezőgazdasági vállalkozó
- bejegyzett PFA (persoana fizica autorizata) – önfoglalkoztató személy, maximum 3 hivatalos munkaszerződéssel foglalkoztatott alkalmazottal. Legfeljebb ötféle tevékenységet végezhet²⁵.
- I.I. (Intreprindere individuala) önálló, egyéni vállalkozás (nincs jogi személyisége²⁶),. Lehetnek alkalmazottai (legfeljebb 8 fő). A TEÁOR tevékenység osztályozási rendje szerint legfeljebb 10féle tevékenységet végezhet.
- I.F. (intreprindere familiala) családi vállalkozás, tagjai kizárólag családtagok lehetnek. Családi vállalkozás külső munkaerőt nem alkalmazhat, de vállalkozási szerződéssel megbízhat más vállalkozót. A családi vállalkozásnak sincsen elkülönült jogi személyisége. A család az alábbiakat jelenti: férj/feleség fel- és lemenők harmad íziglen.

²⁴ 64/2018. Rendeleti törvény a családi gazdaságról - Consagra o estatuto da agricultura familiar Decreto-Lei n.º 64/2018 de 7 de agosto <https://dre.pt/home/-/dre/115933868/details/maximized>

²⁵ Caen kód (cikk.16, 1 bekezdés) ==== ez micsoda?

²⁶ 2. sec., 22. cikk ==== ez micsoda?

A családi gazdaság fogalmát és méretét támogatási szempontból határozták meg, a KAP támogatásokhoz jutás jogosultjainak körét ezzel szűkítve, azaz: 8.000-250.000 standard termelési érték között (2-50 UDE, azaz a gazdálkodás szokásos bruttó árérése)²⁷ és amely szabályozás egészen 2017-ig volt érvényben, azt követően a családi gazdaságokra vonatkozó szabályozást kistermelőkre alkalmazzák.

I.2. Könnyített adózási feltételek a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódóan

A mezőgazdaság, valamint az ahhoz szorosan kapcsolódó elsődleges termékfeldolgozás adóztatása a vizsgált országok többségében az általános tevékenységektől eltérő szabályok vonatkoznak, jellemzően kedvezményesebb formában, amely jobban illeszkedik az agrár-termelési sajátosságokhoz.

A kistermelői, családi vállalkozások tevékenységüket egyénileg, önfoglalkoztatóként végzik, így a bevételük a személyi jövedelemadó hatálya alá tartozik. Abban az esetben, ha a mezőgazdasági tevékenységet gazdasági társaság formájában végzik, úgy a tevékenység adózása már a társasági adó hatálya alá tartozik.

A mezőgazdasági tevékenység az európai országok többségében kis méretű családi gazdaságokban folyik, ezért a jó gyakorlatok egy jelentős része az üzemmérettel összefüggésben került kialakításra. A vizsgált tagállamok zömében az adórendszer elismer egy olyan alacsony méretet/volumet (ezt általában a bevétel, vagy a jövedelem bizonyos nagyságrendjében határozzák meg), amely alatt nem kell adót fizetni (pl. Csehország – 20.000 CZK (780 euro) bevétel, Magyarország – 4 millió HUF (12.700 EUR) bevétel, Romániában termékkörönként naturáliában megadott határokig, Szlovákia – 4035,84 EUR, Ausztria – 11 000 EUR, Horvátország – 85 000 HRK(11.400 EUR), Norvégia 6.580 EUR).

A már adókötelesnek számító mérethatárok felett is számos ország kínál egyszerűsített nyilvántartási és kedvezményes adózási feltételeket – többnyire valamilyen jövedelem- vagy költségátalány alkalmazásával (pl. Ausztria - 42 százalék jövedelemhányad 400.000 EUR bevétel, Szlovákia – 60 százalék költséghányad évi 20.000 EUR-ig, Franciaország – 87 százalék költséghányad 82.800 EUR-ig), vagy valamilyen naturális mutató figyelembevételével. Ez utóbbira példa Lengyelország, ahol a családi gazdaságokra vonatkozó speciális adó alapját a hasznosított mezőgazdasági földterület nagysága alapján határozzák meg, figyelembe véve annak típusát és osztályát, valamint az adott gazdasági adóterülethez tartozó konverziós rátát. Az adó összege hektáronként évente 2,5 mázsa rozssal árával azonos. Bár a rozs ára a piaci viszonyok függvénye, mégis egyszerűnek, világosnak és kiszámíthatónak tekinthető ez a fajta adózás. Másik példa az egyszerűsített és előre tervezhető adózásra Románia, ahol a mezőgazdasági tevékenységből származó bevételek

²⁷ 43/2013 sürgősségi rendelet a családi gazdaságok támogatásáról

<https://lege5.ro/Gratuit/gm3tcnbyg4/ordonanta-de-urgenta-nr-43-2013-privind-unele-masuri-pentru-dezvoltarea-si-facilitarea-accesului-la-finantare-al-fermierilor-al-beneficiarilor-pndr-2014-2020-si-popam-2014-2020-precum-si-pentru-dezvol>

amelyet 2017-ben módosítottak [https://www.legalis.ro/legalis/chapterview-](https://www.legalis.ro/legalis/chapterview-document.seam?tocId=nvxxv6mrge3v6mbsgazf64br&documentId=nvxxv6mrge3v6mbsgazf64brl5xxkz27m52xmzlsnz2wyxzsgjptembrg4wtamznge3a&utm_medium=link&utm_campaign=acte-mo&utm_source=stire-legalis&utm_content=OUG-22-2017&utm_term=MO-202-2017)

[document.seam?tocId=nvxxv6mrge3v6mbsgazf64br&documentId=nvxxv6mrge3v6mbsgazf64brl5xxkz27m52xmzlsnz2wyxzsgjptembrg4wtamznge3a&utm_medium=link&utm_campaign=acte-mo&utm_source=stire-legalis&utm_content=OUG-22-2017&utm_term=MO-202-2017](https://www.legalis.ro/legalis/chapterview-document.seam?tocId=nvxxv6mrge3v6mbsgazf64br&documentId=nvxxv6mrge3v6mbsgazf64brl5xxkz27m52xmzlsnz2wyxzsgjptembrg4wtamznge3a&utm_medium=link&utm_campaign=acte-mo&utm_source=stire-legalis&utm_content=OUG-22-2017&utm_term=MO-202-2017)

A román Mezőgazdasági Minisztérium családi gazdaságokról szóló kiadványa: <http://madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/rndr/buletine-tematice/PT18.pdf>

adóztatása előre (megyéenként különböző összegben, évente) meghatározott jövedelemnormák alapján történik. Az adóalapot a jövedelemnormák és terület szorzata adja.

A kis méretű és akár újonnan alapított vállalkozások adóztatására (nem csak mezőgazdasági tevékenység esetén) jó példa Romániában a mikrovállalati adó, amellyel a társasági adó váltható ki. Az adó alapja a nettó árbevétel, mértéke pedig az alkalmazottak számától függően legfeljebb 3 százalék.

A mezőgazdasági és nem mezőgazdasági tevékenység elhatárolása és eltérő adóztatása többféle módszer és nyilvántartás egyidejű alkalmazását vonja maga után, ami bonyolulttá teszi a gazdálkodó számára az adóadminisztrációt. Ennek feloldása valósul meg az osztrák szabályozásban, amely bizonyos bevételi értékhatárig (33 000 EUR) megengedi a másodlagos és kiegészítő tevékenységek bevallását a mezőgazdasági tevékenység keretében. Ugyancsak az adózási adminisztrációt könnyíti meg, hogy Ausztriában a házastársak közösen adhatják be adóbevallásukat, csakúgy, mint Romániában.

További jó gyakorlatnak tekinthető a horvát adószabályozás rugalmassága, ami abban nyilvánul meg, hogy a gazdálkodó családi gazdaság (OPG) lényegében az összes adózási mód közül választhat, függetlenül attól, hogy milyen gazdálkodási formában működik. A mezőgazdasági bevételek keletkezésének időzítését veszi figyelembe a román gyakorlat, ahol az éves adót két részletben kell megfizetni, október 25-ig az első felét, illetve december 15-ig a másik felét.

1.2.1 Ausztria²⁸

A kisgazdaságok, családi gazdaságok hosszú távú fennmaradása érdekében az adójogszabályok az üzemek mérete függvényében egyszerűsített adószámítást tesznek lehetővé. Ez a rendszer egyben egyszerűsített adminisztrációt is jelent a gazdák számára, ugyanakkor kizárja bizonyos méret felett az adóelkerülést.

Rendkívül fontos tényező, és egyben jó gyakorlat a mezőgazdasági adózásban az, hogy átalány adózási összeget alkalmazhatnak a kisebb termelők, amely átalány többek között a gazdaságának földrajzi, környezeti, társadalmi, infrastrukturális és talajadottságán alapszik. Ezért ezt a rendszert részletesen is bemutatjuk.

²⁸ LKÖ (2016): Teilpauschalierung für nichtbuchführungspflichtige Land- und Forstwirte ab dem Jahr 2015.

<https://ooe.lko.at/gewinnermittlung-teilpauschalierung-ab-2015+2500+2261936>

LKÖ (2016): Vollpauschalierung für nichtbuchführungspflichtige Land- und Forstwirte ab dem Jahr 2015.

<https://ooe.lko.at/media.php?filename=download%3D%2F2015.02.26%2F1424936027500678.pdf&rn=Vollpauschalierung%20ab%20dem%20Jahr%202015%20-%20A5%20Brosch%FCre.pdf>

napi.hu (2019): https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/ausztria-szja-ado-csokkent-es-683356.html

Darvasné et al. (2016): Az osztrák élelmiszer-gazdaság működésének és sikereinek elemzése. AKI. Budapest sISSN 1418-2122 http://repo.aki.gov.hu/1501/1/2016_01T_Az_osztrak_elelmiszer_gazdasag_web_pass.pdf

Landwirtschaftskammer österreich (2018) Rechtliches zur Direktvermarktung

[https://www.gutesvombauernhof.at/uploads/media/intranet/DV_A-](https://www.gutesvombauernhof.at/uploads/media/intranet/DV_A-Z_Recht/Rechtliches_zur_Direktvermarktung_Druckversion_low_II-2018.pdf)

[Z_Recht/Rechtliches_zur_Direktvermarktung_Druckversion_low_II-2018.pdf](https://www.gutesvombauernhof.at/uploads/media/intranet/DV_A-Z_Recht/Rechtliches_zur_Direktvermarktung_Druckversion_low_II-2018.pdf)

Orosz F. (2018): A szociális gazdaság jogi környezetének vizsgálata a Kárpát-medence országaiban. Ausztria.

Nemzetstratégiai Kutatóintézet EFOP-1.12.1-17-2017-00003.

Herich et al. (2016): Adózás Európában. Ausztria, Ciprus, Horvátország, Magyarország, Románia, Szerbia, Szlovákia. Penta unió, 2016. 248p.

Umsatzsteuerpauschalierung <https://ooe.lko.at/umsatzsteuerpauschalierung+2500+2756251>

Mindemellett a mezőgazdasági tevékenység meghatározása rugalmas, és egy bizonyos szintig nem jelent külön vállalkozási kötelezettséget. Mezőgazdasági tevékenység az alaptevékenységen túl a **mező- és erdőgazdasági melléktevékenység, feldolgozás, paraszt-vendégház, mustkimérés, szobakiadás 10 ágyig, és egyes üzemek közötti együttműködés.**

Fontos kiemelni még, hogy egyes feldolgozott tradicionális termékeket (pl. sajt) elsődleges termékként definiálnak, és nem feldolgozott termékként.

A részletes szabályok az A. melléklet 1. pontja alatt találhatók.

I.2.2 Horvátország²⁹

A horvát adórendszerben az adóterhek EU-s összehasonlításban magasnak számítanak (OECD, 2019), a GDP 37,8 százalékát tették ki 2016-ban. Előnye ugyanakkor a rendszernek, hogy a gazdasági szereplők jellemzően többféle adózási mód közül is választhatnak, illetve, hogy a kisebb méretű vállalkozásokat kedvezményezi a rendszer, és a mezőgazdaságra vonatkozóan is létezik egyszerűsített adózási forma. (Herich et al.) Az adórendszer további előnye, hogy a gazdálkodási formától részben függetlenül választhatók az adózási módok, tehát nem kell feltétlen gazdasági társasággá alakulni ahhoz, hogy nyereségadót fizessen a termelő.

Horvátországban a mezőgazdasági termelés jellemzően családi gazdaságban folyik, és a családi gazdaságok üzleti célú mezőgazdasági tevékenységüket 2018. óta külön vállalkozási formában a családi agrárgazdaság (OPG) vállalkozási formában folytathatják. A családi gazdaságokra (OPG) az általánosnál kedvezőbb adófizetési kötelezettségek vonatkoznak, illetve 80.500 HRK éves bevétel alatt nincs jövedelemadó fizetési kötelezettségük. A részletesebb szabályok az A. melléklet 2. és 3. pontja alatt találhatók.

I.2.3 Cseh Köztársaság³⁰

Cseh Köztársaságban nem az egyéni gazdaságok, hanem a szövetkezetek és korlátolt felelősségű társaságok (jogi személyek) játszanak jelentős szerepet a mezőgazdaságban, így a társasági adó bír kulcsfontosságú jelentőséggel a mezőgazdasági üzemek jövedelemadóval

²⁹ <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Croatia-Individual-Taxes-on-personal-income>

OECD (2019): Reviews of Regulatory Reform Regulatory Policy in Croatia 2019.

https://books.google.hu/books?id=jOidDwAAQBAJ&pg=PA129&lpg=PA129&dq=croatia+85+000+HRK+agriculture&source=bl&ots=qyOD3IHDP_&sig=ACfU3U1BUx0xbn1EhIZBaQUqTgGbjuVmHA&hl=hu&sa=X&ved=2ahUKewjD0fycq77jAhVBxosKHfBtC0oQ6AEwAHoECAgQAQ#v=onepage&q=croatia%2085%20000%20HRK%20agriculture&f=false

<https://saldokiado.hu/assets/res/download/adozas-europaban-2016-ausztria-ciprus-horvatorszag-magyarorszag-romania-szerbia-szlovakia.pdf>

<https://www.porezna->

[uprava.hr/HR/publikacije/Prirucnici_brosure/Oporezivanje%20djelatnosti%20poljoprivrede%20i%20sumarstva.pdf](https://www.porezna-uprava.hr/HR/publikacije/Prirucnici_brosure/Oporezivanje%20djelatnosti%20poljoprivrede%20i%20sumarstva.pdf)

³⁰ <https://business.center.cz/business/pravo/zakony/dph/>

Accace (2019): <https://accace.com/tax-guideline-for-the-czech-republic/>

Crossen, S. (2018): VAT and agriculture: lessons from Europe

<https://link.springer.com/article/10.1007/s10797-017-9453-4>

Mielczarek, M. (2017): Taxation of agricultura holdings in Poland with personal income tax.

<http://ojs.wsb.wroclaw.pl/files/journals/4/articles/325/submission/layout/325-1936-1-LE.pdf>

KPMG (2019): Czech Republic - Other taxes and levies

<https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2014/01/czech-republic-other-taxes-levies.html>

VAT in the Czech Republic <https://www.yourtaxes.cz/en/czech-vat>

történő adóztatása szempontjából. Ez abból fakad, hogy a mezőgazdasági földterület nagyságrendileg 70-75 százaléka jogi személyek, illetve szervezetek tulajdonában van (Pawłowska- Tysko 2013: 101-104 In: Mielczarek, 2017).

Az egyéni kis gazdálkodóknak a 20 000 CZK mezőgazdasági bevételig nem kell jövedelemadót fizetni.

A Cseh Köztársaság adózásának részletesebb szabályai az A. melléklet 4. pontja alatt találhatóak.

I.2.4 Franciaország³¹

A mezőgazdasági tevékenységeket a speciális adórendszer vagyis a mezőgazdasági bevételek rendszere szabályozza 3 különböző szinten:

- a) Mikro szintű szabályozás: ha a bevétel átlaga az elmúlt 3 évben kevesebb, mint 82.200 euro. Ennek a szintnek a könyvelése a legegyszerűbb: a bevételt és a kiadást kell dokumentálni nyugták és számlák leadásával.
- b) Egyszerűsített normál adózási szabályozás: ha a bevétel átlaga az elmúlt 2 évben kevesebb, mint 82 200 euro és 352 000 euro között volt. A könyvelés ez esetben tartalmazza a mérleget és az egyszerűsített eredménykimutatást.
- c) Normál adózási rendszer: ha az átlagos bevétel elmúlt 2 évben meghaladja 352.000 eurot. Ez esetben részletes elszámolás szükséges (mérleg, eredménykimutatás, amortizációs ütemterv, tőkenyereség).

A napelemek, ill. a szélenergia berendezésekből származó bevételt, illetve kisegítő tevékenységeket (a falusi turizmus, nem a gazdaságban előállított viszonteladós áruk) mezőgazdasági típusú bevételnek számítanak a normál adózási rendszerben, amíg a kiegészítő tevékenységek elszámolásából adódó elmúlt 3 éves átlagos bevétel nem haladja meg a mezőgazdasági bevételek 50%-át és legfeljebb 100 000 eurot.

I.2.5 Moldova³²

A mezőgazdasági vállalkozások és a gazdálkodók kilencféle adót és díjat fizetnek. A részletes szabályok az alábbiak³³:

- a) önálló szakmai tevékenységet gyakorló természetes személyek, egyéni vállalkozók, jogi személyek - az adóköteles éves jövedelem 12%-át;
- b) a mezőgazdasági háztartások (gazdaságok) esetében - az adóköteles jövedelem 7%-a;
- d) azon gazdasági szereplők, akik a 225 és 2251 cikknek megfelelően becsült jövedelemmel rendelkeznek - a becsült jövedelem túllépése esetén a különbözet 15% -a gazdasági szereplő által elszámolt bruttó jövedelmet alapul véve.

³¹ Code général des impôts, <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006069577>

Le livret fiscal du créateur d'entreprise - bénéficiaires agricoles Précis de fiscalité, www.impots.gouv.fr

³² <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6061>

³³ LEGE Nr. 238, din 08.07.2004, privind impozitul unic în agricultură <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=312800>

A magánszféra munkáltatói által fizetett társadalombiztosítási járulék mértéke 18%, a mezőgazdasági munkáltatók 12%-ot fizetnek, az egyéni hozzájárulási ráta pedig 6%. A kötelező egészségügyi biztosítási díjak összegét 9%-ra állapították meg - 4,5%-ot a munkavállaló és 4,5%-ot a munkáltató fizet.

1.2.6 Norvégia³⁴

Jövedelemadózás

Mezőgazdasági bevételnek minősül minden olyan tevékenységből származó bevétel, ami élelmiszert vagy takarmányt állít elő a föld vagy az állatállomány hasznosításával és ebbe a tevékenységbe beletartozik az elsődleges termékek feldolgozása és értékesítése. Ugyancsak ebbe a körbe tartozik a mezőgazdasági tevékenységből származó másodlagos jövedelem, az energetikai célú biomassa termelést is, beleértve a faanyag termesztést is.

Személyi jövedelemadót 6.580 EUR (63 500 NOK) bevétel alatt nem kell fizetni. E bevételi határ felett a jövedelem 38 %-a levonható az adóalapból 166 400 norvég korona bevételig. A levonást csak az a felhasználó igényelheti, aki az év több mint felén a mezőgazdasági tevékenységet végzett. Az adómentességi minimum érték felett 38% az adó, egészen a 17.250 EUR-os határig. A maximális adóteher 34.650 EUR felett kezdődik.

A farmboltból történő értékesítést bizonyos bevétel határig mezőgazdasági tevékenységnek tekintik. E szint fölött (nincs konkrét határ) pedig rendes vállalkozásként értékelik. Ez az eredmény sokkal inkább gyakorlati szempontú, mintsem pénzügyi. Amíg a tevékenységet egyszemélyes jogalanyként végzi valaki, a bevételt személyes jövedelemként kezelik és akként adóztatják. NDI kérdés.

1.2.7 Lengyelország³⁵

A lengyel mezőgazdaságot a nemzetgazdaság speciális szektoraként kezelik, ezért más adózási megoldások vonatkoznak rá, mint a többi vállalkozásra. Személyi jövedelemadózás alóli mentességet élveznek az egyéni gazdák a lengyel mezőgazdaságban. Ez nem zárja ki a gazdaságokra kivetett egyéb adókat.

³⁴ A vagyon- és jövedelemadóról szóló törvény <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-03-26-14>
<https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/handboker/skatte-abc/2018/>

³⁵ Ado.hu (2018): Így adóznak Lengyelországban <https://ado.hu/ado/igy-adoznak-lengyelorszagban/>

EC (2019): VAT rates applied in the Member States of the European Union

https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf

Janda, G. (2016): Lengyelország és Magyarország adózásának, adórendszerének összehasonlítása

http://moklasz.hu/wp-content/uploads/2016/01/Janda_Gabriella_szakdolgozat.pdf

KPMG (2019):

Forrás: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2011/12/poland-income-tax.html>

Mielczarek, M. (2017): Taxation of agricultura holdings in Poland with personal income tax.

<http://ojs.wsb.wroclaw.pl/files/journals/4/articles/325/submission/layout/325-1936-1-LE.pdf>

Potori, N., Chmielinski, P. and Fieldsend, A. (szerk) (2014): Szerkezeti változások a lengyel és a magyar mezőgazdaságban az EU-csatlakozás óta: tapasztalatok és tanulságok a jövő agrárpolitikájának alakításához. <http://docplayer.hu/1166461-Szerkezeti-valtozasok-a-lengyel-es-a-magyar-mezogazdasagban-az-eu-csatlakozas-ota-tapasztalatok-es-tanulsagok-a-jovo-agrarpolitikajanak-alakitasahoz.html>

<https://www.strength2food.eu/wp-content/uploads/2019/03/D7.2-Quantitative-assessment-of-economic-environmental-and-social-impacts-of-SFSC-compressed.pdf>

Lengyelországban a mezőgazdasági tevékenység után elsősorban mezőgazdasági adót fizetnek, amely egy helyi jellegű ingatlanadó. (Janczukowicz 2015: 345, In: Mielczarek, 2017). Mezőgazdasági adót a Mezőgazdasági Adótörvény³⁶ alapján kell fizetni. A mezőgazdasági földterület adóalapját kizárólag a hasznosított mezőgazdasági földterület nagysága alapján határozzák meg. Kiszámításának részletes szabályait az A. melléklet 6. pontja tartalmazza.

Többször felmerült már a személyi jövedelemadózássra való áttérés gondolata, mivel:

- a mezőgazdasági adó tisztán sem nem vagyoni, sem nem jövedelem típusú adó;
- az adó meghatározása a rozs átlagos vételára alapján történik, amely már nem számít a legfontosabb terménynek;
- a mezőgazdasági adó helyi adó, ugyanakkor a települések csak közvetett módon befolyásolják az adóteher mértékét, mivel a jogalkotó az adómértéket jogilag kötelező módon határozta meg;

I.2.8 Románia³⁷

A Romániában az összes fizetendő adót a 227/2015. évi költségvetésről szóló törvény szabályozza, amelyet 2019. július 25-én módosítottak utoljára³⁸.

Leginkább jó gyakorlatok a szabályozásban:

- jogszabályban meghatározott mezőgazdasági növényi termékek 2 hektárt meg nem haladó területen történő termesztése esetén nem kell személyi jövedelemadót adót fizetni, illetve bizonyos állat egyedszám alatt;
- a mezőgazdasági adó összege nem az adott évi jövedelemtől függ, hanem jövedelemnormától, így az kiszámítható, tervezhető;
- a kisvállalkozásokra mikrovállalati adó vonatkozik, amelynek mértéke a foglalkoztatott számának függvényében változik;
- kezdő vállalkozások is választhatják a mikrovállalati adót;
- a személyi jövedelemadó-bevallásokat a házastársak együttesen is benyújthatják

A szabályok részletes kifejtését az A. melléklet 7. pontja tartalmazza.

I.2.9 Szlovákia³⁹

Szlovákiában is bevezették a természetes személyeknél az adózatlan jövedelem fogalmát, illetve több féle adóalap csökkentő lehetőséget biztosítanak. Az együttműködéseket segítő szabályozás Szlovákiában még az, hogy a mellett, hogy a gazdasági társaságok adójuk 1,5%-át adhatják civil egyesületek, illetve közhasznú szervezetek számára, az az önkéntes munkát

³⁶ Mezőgazdasági adóról szóló törvény - USTAWA z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym
<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19840520268>

³⁷ Ado.hu (2018): Tíz százalék lett az szja Romániában <https://ado.hu/ado/tiz-szazalek-lett-az-szja-romaniaban/>
<https://agrointel.ro/107849/impozitare-agricultura-cod-fiscal-lista-culturilor-agricole-scutite-de-impozit/>

³⁸ Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/Cod_fiscal_norme_12062019.htm

³⁹ Herich et al. (2016): Adózás Európában. Ausztria, Ciprus, Horvátország, Magyarország, Románia, Szerbia, Szlovákia. Penta unió, 2016. 248p.

Kiss, Zsófia (2018): Így adóznak Szlovákiában. <https://ado.hu/ado/igy-adoznak-szlovakiaban/>
Létminimum 2019. július 1. – 2020. június 30. közötti időszakban
<https://www.podnikajte.sk/uctovnictvo/zivotne-minimum-od-1-7-2019-do-30-6-2020>

végző magánszemélyek adójuk 3 %-át, illetve akik nem végeznek önkéntes munkát, azok az adójuk 2%-át ajánlhatják fel ilyen szervezetek számára.

A részletes ismertetőt az A. melléklet 8. pontja tartalmazza.

I.2.10 Szlovénia⁴⁰

Szlovéniában a legfontosabb adónemek az általános forgalmi adó, a társasági adó, a személyi jövedelemadó ezek részletes szabályait az A. melléklet 9. pontja tárgyalja.

A mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozók mentesülnek az áfa kötelezettség alól, amennyiben a gazdaság összes tagjára számított együttes kataszteri jövedelem nem éri el az utolsó naptári évben a 7500 eurót (ÁFA tv.94 §/Zakon o DDV 94. člen). Ezek a termelők mezőgazdasági és erdészeti termékeik értékesítéséért kompenzációra jogosultak, melynek mértéke az értékesítési ár 8 százaléka.

I.3 Kezdő vállalkozások segítése

Nagyon lényeges segítő szabályozás az, amikor a kezdő vállalkozás részére biztosítanak lehetőséget arra, hogy kipróbálhassa tevékenységét, legyen az egyéni gazdálkodó vagy szövetkezet. Vannak olyan jó példák ahol a kezdő vállalkozói státusz csak egy évre szól de van ahol akár – időben változó módon – 5 évre is kedvező környezetben tevékenykedhetnek. A kedvező szabályozás lehetővé teszi egyes országokban, hogy kezdőtőke befizetés nélkül tevékenykedjen egy kezdő vállalkozás, vagy nyereségadó kedvezményt kap, illetve a foglalkoztatással járó járulékkerhek lehetnek kisebbek.

I.3.1 Ausztria

Az osztrák **társasági adó**⁴¹ mértéke általában egységesen 25%. A korlátolt felelősségű társaságok (GmbH) minimál adó fizetnek, melynek mértéke a törvényes minimum tőke 5%-a, azaz 1750 euró/év. Ezen felül társasági adókedvezmény illeti meg 10 évig azokat a korlátolt felelősségi társaságokat, amelyek 2013. június 30-a után jöttek létre. Ennek értelmében a

⁴⁰ Mazars (2019): Mazars in Slovenia.

https://mazars-tax.webdream.hu/country_list/18

Ministry of Finance (2018): Taxation in Slovenia

http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Davki_in_carine/Angle%C5%A1ki/Taxation_in_Slovenia_2018.pdf

OECD (2018a): Revenue statistics 2018 - Slovenia

<https://www.oecd.org/tax/revenue-statistics-slovenia.pdf>

OECD (2018b): Tax Policy Reviews: Slovenia 2018.

<https://books.google.hu/books?id=1kpgDwAAQBAJ&pg=PA148&lpg=PA148&dq=slovenia+agriculture+tax&source=bl&ots=eOqfblTd4&sig=ACfU3U1Q0IPOWrviNVV3OdyZLWNbgu04Hg&hl=hu&sa=X&ved=2ahUKewjajlLwxlrkAhUwilsKHSwdC1A4ChDoATAAegQICRAB#v=onepage&q=slovenia%20agriculture%20tax&f=false>

Value added tax (VAT) and VAT registration in Slovenia

<http://eugo.gov.si/en/running/taxes/value-added-tax-vat/>

WTS (2019): Tax reform in Slovenia 2019-2022

<https://wtsklient.hu/2019/03/14/tax-reform-in-slovenia/>

⁴¹ BGBl. Nr. 401/1988. über die Besteuerung des Einkommens von Körperschaften (Körperschaftsteuergesetz) 22 -24§

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10004569>

megalakulástól számított első öt évben 500 euró/év társasági adót kell fizetniük, az ezt követő öt évben az adó mértéke pedig 1000 euró/év.

I.3.2 Franciaország ⁴²

Franciaországban az első letelepedés megkönnyítése érdekében az állam támogatást nyújt fiatal gazdálkodóknak⁴³, ezek a támogatások a következőkből állnak:

- tőkeinjekció (készpénz)
- középtávú kölcsön

Az állami támogatásban részesülő fiatal mezőgazdasági termelők ráadásul

- a mezőgazdasági nyereségük 50% -át kötelezőek csak elszámolni bevételként első 5 évben (a tőkealapú támogatás kifizetésének évében 100% -os csökkenés).
- A nem beépített ingatlanra és földterületre kivetett ingatlanadó 50% -ának 5 évre történő csökkentését is élvezik (a helyi hatóságoknak lehetőségük van a fennmaradó 50% -ot lecsökkenteni).
- A mezőgazdasági társadalmi biztosítás (MSA) a szociális biztonsági járulékok részleges mentességét biztosítja öt évre 18-40 éves korú mezőgazdasági termelő esetén, az első letelepedésekor (a kedvezmény nem kapcsolódik az állami támogatáshoz).

Induló vállalkozások olyan segítséget kapnak, hogy egy gazdasági tevékenységet legfeljebb három éves időszak alatt kipróbálhassák. Ez azt jelenti, hogy projekt tulajdonosa nem köteles jogi formában végezni a tevékenységét, céget alapítani és bejegyeztetni, hanem tevékenységét „induló vállalkozásként” jegyzi be a hatóságnál, de a projekt tulajdonosa felelős a saját terméke fejlesztéséért. Az „induló vállalkozást” egy ún. CAPE (Contrat d'appui au projet d'entreprise) szerződéssel hozzák létre.⁴⁴

I.3.3 Lengyelország

A **kezdő társas vállalkozások kedvezményes 15 százalékos társasági adó kulcsot alkalmazhatnak** az általános 19%-os kulcs helyett.

I.3.4. Románia

Romániában létezik az úgynevezett kezdő vállalkozási forma, a kezdő korlátolt felelősségű társaság (*Societate cu răspundere limitată debutant* – SRL-D). Ez a forma akkor alakul át a hagyományos korlátolt felelősségű társasággá, amikor az éves árbevétele meghaladja a félmillió eurót, vagy ha a bejegyzés óta már eltelt 3 év. Előnye, hogy 3 éven keresztül

⁴² Guide de l'installation des jeunes agriculteurs, Rosanne Aries, Ed France Agricole. Les espaces tests agricoles, étude juridique, fiscale et sociale concernant les couveuses en agriculture, Francis Varennes, Ed IPSO FACTO

L'espace test en agriculture / www.civam.org

⁴³ Aide à l'installation : articles D343-3 à D343-24 du code rural, Abattement fiscal : article 73B du code général des impôts www.msa.fr

⁴⁴ Az üzleti projekt támogatási szerződése (CAPE) lehetővé teszi egy üzleti vállalkozás létrehozását vagy átvételét. A támogatás keretében a vállalkozás konkrét és folyamatos segítséget kap (például anyagi és pénzügyi eszközöket). Cserébe a vállalkozás vállalja, hogy követi az üzleti vállalkozások létrehozására, helyreállítására és kezelésére való felkészülés programját. A CAPE nem munkaszerződés. <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F11299>

legfeljebb 4 alkalmazott esetén a vállalkozás társadalombiztosítási engedményekben részesül, és a bejegyzési költségeket nem kell megfizetni. Továbbá pályázni lehet egy vissza nem térítendő 10 000 euro összegű állami támogatásra (50% önrészt fel kell mutatni).⁴⁵

I.3.5 Szlovákia

Az önfoglalkoztató magánszemélynek (egyéni vállalkozónak⁴⁶) a vállalkozás indításának évében nem kell bejelentkeznie tevékenységét illetően a Társadalombiztosító Intézethez, és társadalombiztosítási járulékot⁴⁷ sem kell fizetni.⁴⁸

I.3.6 Egyesült Királyság

Kezdő önfoglalkoztató vállalkozóknak nem kell fizetnie az önfoglalkoztatással járó nemzeti társadalombiztosítási díjat, amíg a vállalkozás nem éri el 6 025 font nyereséget.⁴⁹

A. Melléklet: Mezőgazdasági adózás

A.1. melléklet: Ausztria⁵⁰

Jövedelemadózás

Általános szabályok: Személyi jövedelemadót Ausztriában adóköteles jövedelmük után nemcsak a természetes személyek fizetnek, hanem a jogi személyiséggel nem rendelkező, ún. „személyi társaságok” (Personengesellschaft) is, ezek a KG (Kommanditgesellschaft) és az

⁴⁵ <https://www.onrc.ro/index.php/ro/inmatriculari/persoane-juridice/societati-cu-raspundere-limitata-debutant-srl-d?id=47>

⁴⁶ Az egyéni vállalkozás szlovák megnevezése a „samostatne zárobkovo činná osoba”, amelynek a rövidítése SZČO. A szakirodalomban és a törvényekben gyakran találkozunk ezzel a rövidítéssel. A tükörfordítása „önálló kereseti tevékenységet végző személy”. (<https://vallalkozasszlovariaban.hu/egyen-vallalkozo-biztositasa-szlovakiaiban/>)

⁴⁷ www.financnasprava.sk A biztosítás két különálló rendszerbe tartozik. Az egészségügyi biztosításról az 580/2004 számú törvény, és a szociális biztosításról a 461/2003 számú törvény rendelkezik.

⁴⁸ 461/2003 törvény a társadalombiztosításról Zákon č. 461/2003 Z.z. Zákon o sociálnom poistení

<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-461>

⁴⁹ <https://www.talk-business.co.uk/2018/09/14/national-insurance-for-start-ups/> Self-employed/ sole trader – kezdő önfoglalkoztató

⁵⁰ BGBl. Nr. 400/1988 über die Besteuerung des Einkommens natürlicher Personen (Einkommensteuergesetz)

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10004570>

BGBl. Nr. 149/1955 - Bundesgesetz vom 13. Juli 1955 über die Grundsteuer (Grundsteuergesetz 1955 – GrStG 1955).

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10003845>

BGBl. Nr. 166/1960 - Bundesgesetz vom 14. Juli 1960 über die Abgabe von land- und forstwirtschaftlichen Betrieben (AbglufBG),

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10003917>

BGBl. II Nr. 125/2013 Verordnung der Bundesministerin für Finanzen über die Aufstellung von Durchschnittssätzen für die Ermittlung des Gewinnes aus Land- und Forstwirtschaft (Land- und Forstwirtschaft-Pauschalierungsverordnung 2015 – LuF-PauschVO 2015) <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20008404>, <https://www.finanz.at/steuern/lohnsteuertabelle/> Reichsgesetzblatt No. 70/1783#; Gesetz vom 9.4.1873 über Erwerbs- und Wirtschaftsgenossenschaften)

OG (Offene Gesellschaft). A náluk keletkezett nyereség nem társaságiadó-köteles, hanem a társaság egyes tagjaira a részesedések alapján kalkulált részarányos jövedelmet terheli az SZJA (Herich et al., 2016).

Ausztriában a személyi jövedelemadó **általános** szabálya progresszív adósávokat határoz meg amelyet az 1. táblázat mutat be.

1. táblázat: Jövedelemsávok és adókulcsok az osztrák személyi jövedelemadózáásban

Adóköteles jövedelem	Adókulcs
0 - 11000 EUR	0%
11001 - 18000 EUR	25%
18001 - 31000 EUR	35%
31000 - 60000 EUR	42%
60001 - 90000 EUR	48%
90000- 1000000 EUR	50%
1000000 EUR felett	55%*

Forrás: Herich et al., 2016.

* csak 2020-ig, azt követően 50%

Az szja kulcsok nemzetközi összehasonlításban viszonylag magasnak számítanak, ezért az osztrák kormány azok csökkentését tervezi.

Mezőgazdasági tevékenység adózása: Mezőgazdasági-, erdőgazdasági jövedelemnek az elsődleges termelés (mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, vadászat) minősül. A mező- és erdőgazdaságból származó jövedelem megállapításánál a gazdálkodók négyféle módszer közül választhatnak méretük függvényében.

2. táblázat: Különböző jövedelem megállapítási módok kritériumai az osztrák mezőgazdaságban

Méretre vonatkozó kritérium	Teljes átalány	Részleges átalány	Bevétel-kiadás nyilvántartás
Egységérték	max. 75000 EUR önállóan művelt mezőgazdasági és erdészeti földterület	75000 -130000 EUR	max. 150000 EUR
Árbevétel	max. 400000 EUR	max. 400000 EUR	max. 550000 EUR
Egyéb méretjellemző	max. 60 ha megművelt terület és max. 120 állategység, és max, 10 ha intenzív ültetvény	több mint 60 ha megművelt terület vagy 120 állategység	
Adminisztráció mértéke	nincs	Bevételi nyilvántartás	Bevételek, kiadások (pénztár+bank) és az értékcsökkenés nyilvántartása

Forrás: Készült az AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

a. Teljes átalány

Teljes átalány alkalmazásával a gazdálkodó akkor állapíthatja meg jövedelmét, ha az általa művelt mezőgazdasági és erdészeti terület egységértéke nem haladja meg a 75000 eurót, a

terület nagysága nem nagyobb 60 hektárnál, az állatállomány nagysága legfeljebb 120 állategység, az intenzív ültetvényé pedig 10 hektár (2. táblázat).

A mezőgazdasági egységérték megállapításához a **kiinduló átalány-egységérték 2400 euró/ha. Ezt korrigálják minden üzem esetében a rá jellemző helyi természetes hozamfeltételekkel – talajklímaszámmal** (talaj jellege és fekvés/lejtésszöge, klimatikus és vízviszonyok) és **a helyileg jellemző gazdasági hozamfeltételekkel** (a helyszín regionális gazdasági viszonyai, a megművelt terület távolsága az üzemtől, a megművelt területek mérete és dőlése, **üzemméret, egyéb körülmények**, mint jégkárveszély, szárazság) (Jankuné et al.).

Amennyiben a teljes átalányt választó gazdálkodó adott év december 31-én meghaladja a 75 000 eurós egységértékhatárt, a 60 hektáros területhatárt, vagy a 120 állategységes limitet, következő év január elsejétől már csak részleges átalányt választhat.

Amennyiben a gazdálkodó két egymást követő évben átlépi a 400 000 eurós bevételi értékhatárt, a jövedelem megállapítását a következő két egymást követő évben nem a választhatja részleges vagy teljes átalány fizetést⁵¹.

A teljes átalány adóalapja:

- mezőgazdasági tevékenység esetén: az adóalap az irányadó egységérték 42%-a;
- hegyvidéki gazdaság esetén: a mezőgazdasági tevékenységre érvényes arányszám 70%-a;
- erdőgazdaság: 11 000 euró egységértékig az erdőgazdasági egységérték 42%-a, e felett a nyilvántartott bevételekből le kell vonni a költségátalányt (amelynek nagysága további részletszabályok alapján kerül megállapításra);
- kertészet: nyilvántartott bevétel csökkentve a bevételek 70 százalékának megfelelő költségátalánnyal illetve bérekkel (beleértve a béren kívüli munkaerőköltségeket is).

Amennyiben a gazdálkodók tevékenysége részben kívül esik a mezőgazdasági tevékenységen, úgy akkor is van lehetősége, hogy bizonyos határok között a mező- és/vagy erdőgazdasági tevékenysége keretében végezhesse azokat, s ne kelljen önálló vállalkozási formát létrehoznia, amelyhez egy külön adózás is társulna. Az ezekből a tevékenységekből származó bevételeknél külön kerül megállapításra az adóalap.

Mező- és erdőgazdasági melléktevékenység, feldolgozás, paraszt-vendégasztal azon tevékenységek, amelyek gazdasági céljuk szerint alárendeltségi viszonyban vannak a mező- és erdőgazdasági (alap) tevékenységhez képest. Az ezen tevékenységből származó bevétel figyelembevétele a teljes átalány szerinti jövedelem számításnál:

- **mező- és erdőgazdasági melléktevékenység** kiegészítő jellegének igazolása nem szükséges, ha több mint 5 ha mezőgazdasági és erdészeti területen, illetve több mint 1 ha kertészeti és bortermő területen termelnek, illetve a **bevétel a 33000 eurót (áfával együtt) nem haladja meg.**
- **Az gazdaságok közötti együttműködés** (pl. kombájn, bálázó közös használata) Az ilyen jellegű tevékenységből származó bevétel nem haladja meg a 33000 eurót (áfával együtt). Ennél magasabb bevétel esetén alárendeltség akkor állapítható meg,

⁵¹ A gazdálkodó kérelmére a továbbiakban is választható a részleges vagy teljes átalány, amennyiben igazolni tudja, hogy csak átmenetileg lépte át a bevételi korlátokat.

ha az nem haladja meg az összes bevétel 25 százalékát. Fontos megjegyezni, hogy az üzemek közötti együttműködésből származó 33000 euró független a melléktevékenységekből származó 33000 eurótól.

3. táblázat: Nyereség megállapítás a mező- és erdőgazdasági tevékenységek mellett végezhető melléktevékenységek esetén - Forrás: LK, 2015

Tevékenység típusa	Tevékenység	Beszámít-e a kiegészítő tevékenység a 33000 eurós értékhatárába	Nyereségmegállapítás
1	Vidéki szomszédi segítség/berendezések bérlete ÖKL alapon	Nem*	átalánnyal
2	Szoba kiadása	Nem*	10 ágyig: B-K-SZ ⁵² , 50% / 30% átalánnyal számított kiadások
3	Melléktevékenység (gazdálkodók részére nyújtott szolgáltatás)	Igen	B-K-SZ, ÖKL kulcs ⁵³ elszámolása kiadásként
	Melléktevékenység (nem gazdálkodók részére nyújtott szolgáltatás)	Igen	B-K-SZ, 50%-os költségátalány. Valós költségek, ha a gépköltség a meghatározó.
	Közvetlen értékesítés	Igen	B-K-SZ, 70 %-os költségátalány
Főtevékenység része	Mustkimérés	Nem	B-K-SZ, 70 %-os költségátalány

- **Az elsődlegesen feldolgozott termékek** értékesítéséből (és vidéki vendégasztalból) származó bevétel ugyancsak nem haladhatja meg a 33000 eurót (áfával együtt). A bevétel 70 százalékáig költségátalány levonható. A mezőgazdasági- és erdőgazdálkodási bevételekhez hozzárendelhető. Bevételi-kiadási nyilvántartás vezetése kötelező. Fontos: a mezőgazdasági termékek értékesítését 42 százalékos átalány terheli.
- **Szoba kiadása: 10 ágyig** megengedett. Reggelivel történő kiadás esetén a bevétel 50%-a, reggeli nélküli szállás-helyadás esetén 30 százaléka költségként leírható.
- **Mustkimérés:** ültetvény esetén ez nem melléktevékenységnek, hanem közvetlenül a főtevékenység részének tekintendő. Egyébként 70%-os költségátalány terheli.

⁵² A nyereség a bevételi-, kiadási és számlanyilvántartás (B-K-SZ) alapján kerül megállapításra.

⁵³ Az ÖKL kulcsok az Osztrák Agrármérnöki és Területfejlesztési Kuratórium (Österreichischen Kuratoriums für Landtechnik und Landentwicklung) standard átlagértékei, amelyeket minden évben közzétesznek, és amelyek objektíven szolgálják a gazdaságok közötti együttműködések tisztességes elszámolását.

*az SZJA szerint adózik a jelzett nyereségszámítás számításával

Az adóalap csökkenthető a társadalombiztosítás részére fizetett járulékkal, az adósság után kifizetett kamattal, fizetett bérleti díjjal (legfeljebb a bérelt területek egységértékének 25 százalékát lehet levonni). Továbbá a **nyereség 13 százaléka adómentes, ezzel az összeggel, de legfeljebb személyenként évi 3900 euróval csökkenthető az adóalap.**

b. Részleges átalány

Részleges átalánnyal akkor állapíthatja meg a termelő a jövedelmét, ha az általa művelt mezőgazdasági és erdészeti terület egységértéke meghaladja a 75000 eurót, de legfeljebb 130000 euró, a terület nagysága több mint 60 hektár, az állatállomány nagysága felülmúlja a 120 állategységet (2. táblázat). Egy további kritériuma a részleges átalány választásának, hogy a társadalombiztosítás megfizetésénél is a járulékalap opciót kell választani. A részleges átalány 75000 euró alatti egységérték esetén is választható, amennyiben 5 éves elkötelezettséget vállalt az adózó az adófizetési opció mellett.

A 400000 eurós bevételi határ betartása itt is az adózási forma választhatóságának egyik feltétele. Amennyiben a gazdálkodó két egymást követő évben átlépi a 400000 eurós bevételi értékhatárt, a következő két egymást követő évben a jövedelem megállapítását nem végezheti részleges átalánnyal.

A jövedelem (adóalap):

- a mezőgazdasági bevételek a nyilvántartás alapján valós összegüknek megfelelően kerülnek figyelembevételre, melyből a költségek 70 százaléka levonható.
- állattartás esetén - sertés, szarvasmarha, juh, kecske, baromfi – magasabb költségarány, az állattartási tevékenységből származó bevételek 80 százaléka vonható le.
- a használt gépek értékesítését (a géppark felújítása során), illetve a káreseménnyel érintett épületek és gépek biztosítói kártérítését (pótlólagos beruházásokhoz) nem kell a bevételek között szerepeltetni.
- erdőgazdasági tevékenységnél ugyancsak a valós bevételekből kerül levonásra a költségátalány,;
- kertészet: nyilvántartott bevétel csökkentve a bevételek 70 százalékanak megfelelő költségátalánnyal, illetve bérekkel (beleértve a béren kívüli munkaerőköltségeket is). A kizárólag viszonteladóknak szállító gazdálkodók területnagyság függvényében meghatározott átlagszámokkal becsülhetnek. Ebben az esetben feltétel, hogy a végső fogyasztó számára történő értékesítés nem haladhatja meg éves szinten a 2000 eurót.

A mező- és erdőgazdasági melléktevékenység, feldolgozás, paraszt-vendégasztal figyelembe vétele a jövedelemnél lényegében a teljes átalányhoz hasonlóan történik. Különbség, hogy a részleges átalányon kívül eső falusi vendégasztal is szerepel a 3. típusú tevékenységek között, amely esetében a bevétel 70 százalékáig számolhat el költségeket a gazdálkodó.

Kettős könyvvitel vezetésére⁵⁴ akkor köteles egy gazdálkodó, ha

- a teljes éves árbevétel két egymást követő évben meghaladta az 550000 eurót, vagy
- a mező- és erdőgazdasági egységérték január 1-jétől meghaladta a 150000 eurót.⁵⁵

Általános forgalmi adó⁵⁶

Ausztriában az ÁFA általános mértéke 20%, amely mellett további két csökkentett kulcs van érvényben, 10%, illetve 13%. Az élelmiszerekre általánosan a 10%-os kulcs érvényes, csakúgy, mint a vízszolgáltatásra, illetve az éttermi szolgáltatásokra. A mezőgazdasági inputok vonatkozásában ugyancsak a 10% a jellemző, kivétel képez ez alól a bizonyos állatok (szarvasmarha, sertés, juh, kecske, baromfi stb.) takarmányozása, és a növénytermesztés, mint szolgáltatás, amely közvetlenül az állatok takarmányozását szolgálja, illetve a mesterséges megtermékenyítés. Ez utóbbiak a 13%-os kulcs alá tartozik. Ugyancsak a magasabb kedvezményes 13%-os kulcs alá tartozik a gazdaságokból közvetlenül értékesített bor, miközben minden más alkoholos italt 20%-os általános forgalmi adó terhel.

Ausztriában az alanyi áfamentesség bevételi értékhatára 30 000 euró. A mező- és erdőgazdasági üzemek számára évi 400000 euró bevétel, és legfeljebb 150000 euró egységértékig választható az áfa átalány alapján történő elszámolása, amely a kompenzációs felárhoz hasonló.

Tőketársaságok adója, a társasági adó

Ausztriában társasági adó alanyai csupán jogi személyek lehetnek:

Az osztrák társasági adó mértéke 25%. Fontos megemlíteni, hogy a tőketársaságok (GmbH) által az adózott eredményből kifizetett osztalékot osztalékadó, vagy „tőkehozadéki adó” terheli, amelynek mértéke a 27,5%. Ez azt jelenti, hogy a GmbH nyereségét, amennyiben az teljes mértékben osztalékként kifizetésre kerül, összesen 45,63% adó terheli.

⁵⁴ A gazdálkodó kérelmére a továbbiakban is választható a részleges átalány, amennyiben igazolni tudja, hogy csak átmenetileg lépte át a bevételi korlátokat. BGBl. Nr. 194/1961

⁵⁵ BGBl. Nr. 194/1961 125 §

⁵⁶ angol nyelvű ismertető: <https://www.expaticroatia.com/pdv-value-added-tax-in-croatia/>

A.2. melléklet: Horvátország

Az OPG-k a következő jövedelemadó-státuszok közül választhatnak:

- **Nem adóalany OPG:** a fent említettek szerint, azok az OPG-k, melyek mezőgazdasági tevékenységből származó éves bevétele nem éri el a 85000 HRK összeget, alanyi adómentességet élveznek. Ezek a családi gazdálkodók bevételeikről egyszerű nyilvántartás vezetésére kötelezettek. A nyilvántartási nyomtatványokon fel kell tüntetni a MIBPG azonosító számot, az OIB számot, a mezőgazdasági üzem nevét (az OPG-tulajdonos neve és vezetékneve), valamint a termékértékesítés dátumát, terméktípust és termékmennyiséget az éves bevételek meghatározása érdekében.

- **Személyi jövedelemadót fizető OPG: könyvvitelt vezető** jövedelemadóalany OPG, mint a természetes személyek a mezőgazdasági tevékenységeik után jövedelemadó fizetésre kötelezettek, ha

- áfa-alanyok, vagy
- adott évben szerzett bevételük meghaladja a 85000 HRK összeget.

A jövedelemadó mértéke (a levonható költségekkel csökkentett bevételre vetítve) az általánosan érvényes mértéknek megfelelően havi 30000 vagy évi 360000 HRK jövedelemig 24%, az e feletti részre 36%.

- **Tételes jövedelemadót fizető OPG:** az önállóan végzett mezőgazdasági tevékenység adófizetési kötelezettsége **általány alapon** is megállapítható a NN 1/2017 jogszabály alapján (Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti), abban az esetben, ha az adófizető

- nem áfa-alany az áfa-törvény értelmében
- előző évi bevétele nem haladja meg el a 149500 HRK-t.

Az adó összege sávós rendszerben a bevétel nagyságától függ (1. táblázat).

1. táblázat: Éves, havi adóalap és adófizetési kötelezettség a bevétel függvényében tételes adózás esetén

Me: HRK

Éves forgalom	Éves adóalap	Éves adófizetési kötelezettség	Havi adófizetési kötelezettség
0,00 - 85000	12750	1530	127,5
85000 - 115000	17250	2070	172,5
115000 - 149500	22425	2691	224,25

Forrás: OECD (2019)

Nem mezőgazdasági tevékenység esetén is választható tételes adózás a nem jogi személyiségű vállalkozási formák esetén. Ezenél a bevételi értékhatára magasabb, gazdaságok legfeljebb 300 000 HRK-t realizálhatnak, amelynek adóztatásához további két sávval bővül ki a fenti táblázat.

Társasági nyereségadót fizető OPG: az OPG (illetve Horvátországban a nem jogi személyiségű vállalkozások is) szabadon kérheti az adóhatóságnál a nyereségadó fizetését a jövedelemadó fizetés helyett. Ez legalább öt éves elkötelezettséget jelent.

Bizonyos méret felett kötelező az áttérés, amennyiben az éves profit meghaladja a 3 millió HRK összeget, vagy ha az alábbi feltételek közül kettő teljesül:

- az előző adóévben a bevétele meghaladt a 400 ezer HRK összeget,
- a hosszú lejáratú eszközeinek értéke meghaladja a 2 millió HRK összeget,
- az előző adóévben 15 vagy több alkalmazottat foglalkoztatott.

Az OPG-k ezen csoportja kettős könyvvitelt vezet, és éves bevallást nyújt be. Az adó mértéke 12% 3000000 HRK összegig, és felette 18%.

Horvátországban a jövedelemadó vegyes adónak számít, részben központi, részben pedig városi/községi adó. A központi adót növeli a városi/községi adó összege, amelynek mértéke 0-18% között változik. (Zágrábban például 18%-os kulcs van érvényben.)

Általános forgalmi adó⁵⁷

Az ÁFA általános mértéke 25%, de érvényben van két csökkentett kulcs is 13%, illetve 5%, illetve egyes termékek mentesülnek az áfa alól.

- **Az áfamentes** termékek köre mintegy nyolcvan termékkategóriát jelent, amelyek listáját az adótörvény kiegészítése (Zakon o porezu na dodatak) tartalmazza. példa az áfamentes termékek közül pl. oktatás, az apartmanok bérlete. (A föld és ingatlan beszerzés is mentesül az áfa alól, ugyanakkor 4% transzfer adó terheli.)
- **5%-os áfával** adóznak pl. a kenyérfélék és a zsemle, illetve valamennyi olyan tejtermék és élelmiszer, amely az anyatej helyettesítésére szolgál.
- **13%-os áfa** érvényes pl. bizonyos kulturális műsorokra és rendezvényekre, mezőgazdasági inputokra (palánták, magvak, műtrágya, növényvédőszer, egyéb agrokémiai termékek) étkezési olajokra és zsírokra, bébiételekre, feldolgozott gabonaalapú élelmiszerekre csecsemők és gyermekek részére, valamint az élő állatokra (kivéve a kedvenceket), állati takarmányokra, friss vagy hűtött halakra, belsőségekre, rákokra, illetve friss és szárított gyümölcsökre, diófélékre, zöldségekre, gumókra, beleértve a szárított hüvelyeseket is, és a tojást.
- **25%-os az általános adó**⁵⁸ melynek a 24/-ra csökkentését tervezi a horvát kormány, 2020-tól.

Az általános forgalmi adó alóli alanyi mentesség az Áfa-törvény (Zakon o porezu na dodanu vrijednost, 1451 NN73/2013; 2059 NN 106/2018) értelmében azokat a kisadózókat (az országban székhellyel, állandó telephellyel működő jogi személyeket, illetve lakhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező magánszemélyeket) illeti meg, akiknek/amelyeknek a termékértékesítésből, vagy szolgáltatásnyújtásból származó éves bevétele a megelőző naptári évben nem haladta meg a 300000 HRK összeget. Mentésülnek⁵⁹ az ÁFA alól a jótékonyasági, vallási, hazafias, filozófiai vagy egyéb közhasznú nonprofit szervezetek által a tagok javát szolgáló áruk és szolgáltatások megvásárlását, feltéve, hogy ezek nem befolyásolják a piaci versenyt.

⁵⁷ angol nyelvű ismertető: <https://www.expatincroatia.com/pdv-value-added-tax-in-croatia/>

⁵⁸ Horvátország korábban tervezte, hogy 2019. január 1-től 24 százalékra csökkenti a standard áfakulcs mértékét. Később a csökkentés dátumát 2020. január 1-re halasztotta. [https://www.tax-news.com/news/Croatia To Delay VAT Rate Cut Until 2020 86885.html](https://www.tax-news.com/news/Croatia%20Delay%20VAT%20Rate%20Cut%20Until%202020%2086885.html)

⁵⁹ https://www.cof.org/content/croatia#_end1#_end1

A.3. melléklet - Horvátország

A horvát adórendszer rövid ismertetője⁶⁰

Személyi jövedelemadó

Horvátországban a személyi jövedelemadó mértéke 2019-ben az előző évhez hasonlóan 24% illetve 36%. Változtak ugyanakkor a jövedelemsávok, emelkedett az alsó és felső sáv határát jelző érték 210000 kunáról 360000 kunára, vagyis csökkent az adófizetési kötelezettség.

1. táblázat: Személyi jövedelemadó kulcsok Horvátországban (2019)

Jövedelem	Adó mértéke
0-360000 HRK	24%
360 000 HRK -	36

Forrás: <http://taxsummaries.pwc.com/ID/Croatia-Individual-Taxes-on-personal-income#>

Társasági nyereségadó:

A társasági nyereségadó 18%, de a kisvállalkozások 3 000 000 kuna bevétel alatt alacsonyabb 12%-os társasági adót fizetnek.

Általános forgalmi adó⁶¹

Az ÁFA általános mértéke 25%, de érvényben van két csökkentett kulcs is 13%, illetve 5%, illetve egyes termékek mentesülnek az áfa alól. Az áfamentes termékek köre mintegy nyolcvan termékkategóriát jelent, amelyek listáját az adótörvény kiegészítése (Zakon o porezu na dodatak) tartalmazza. Példa a leginkább érdekes áfamentes termékek közül pl. biztosítási és pénzügyi szolgáltatások, egészségügyi szolgáltatások, oktatás, az apartmanok bérlete és szerencsejátékok (kaszinók és bukmékerek) szervezése. (A föld és ingatlan beszerzés is mentesül az áfa alól, ugyanakkor 4 százalékos transzfer adó terheli.)

A kenyérfélék és a zsemle 5 százalékkal adóznak, illetve valamennyi olyan tejtermék és élelmiszer, amely az anyatej helyettesítésére szolgál.

A 13%-os általános forgalmi adót kell fizetni a mezőgazdasági inputokra (palánták, magvak, műtrágya, növényvédőszer, egyéb agrokémiai termékek) szállodai szállásra, villamosenergia-ellátásra, bizonyos hulladékgazdálkodási szolgáltatásokra, étkezési olajokra és zsírokra, bébiételekre, feldolgozott gabonalapú élelmiszerekre csecsemők és gyermekek részére, valamint az élő állatokra (kivéve a házikedvenceket), állati takarmányokra, friss vagy hűtött halakra, belsőségekre, rákokra, illetve friss és szárított gyümölcsökre, zöldségekre, és a tojásra. Minden más, kifejezetten fel nem sorolt terméket 25%-os adóval⁶² terhelnek.

⁶⁰ Társadalombiztosítási járulékfizetésről szóló törvény: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom NN 106/2018 <https://info-nik.info/2018/12/30/zakon-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-doprinosima-nn-106-2018/>

Jövedelemadó törvény: Zakon o porezu na dohodak <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

Önfoglalkoztatók adózásáról szóló törvény: Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti NN 1/2017: <http://www.poslovnih-savjetnik.com/propisi/pravilnik-o-pausalnom-oporezivanju-samostalnih-djelatnosti-vazeci-tekst-nn-br-12017>

ÁFA törvény: Zakon o porezu na dodanu vrijednost <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost> **1451 NN 73/2013; 2059 NN 106/2018**

⁶¹ Value Added Tax Act (on 1 January 1998) <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost>

Cnossen, S. (2018): VAT and agriculture: lessons from Europe, <https://link.springer.com/article/10.1007/s10797-017-9453-4>

⁶² Horvátország korábban tervezte, hogy 2019. január 1-től 24 százalékra csökkenti a standard áfakulcs mértékét. Később a csökkentés dátumát 2020. január 1-re halasztotta. https://www.tax-news.com/news/Croatia_To_Delay_VAT_Rate_Cut_Until_2020_86885.html

Évi 300000 kuna mértéket meghaladó árbevétel esetén választható az általános forgalmi adó alóli mentesség, ami azt jelenti, hogy ezen bevétel alatt nincs áfa fizetési kötelezettség, de nincs is áfa levonási jog.

A.4. melléklet: Cseh Köztársaság⁶³

Társasági adó

A Cseh Köztársaságban székhellyel rendelkező jogi személyeknek társasági adót kell fizetniük valamennyi (nemcsak Csehországban szerzett) jövedelmük után. A társasági adó mértéke 19 százalék, amelyet a bevétel, és az abból levonható költségek különbözeteként állapítanak meg.

Személyi jövedelemadó

A Cseh Köztársaságban a személyi jövedelemadó alanyai 15%-os jövedelemadót fizetnek, illetve azok az adóalanyok, akiknek a keresetük egy naptári évben meghaladja az átlagkereset 48-szorosát, **szolidaritási különadót** fizetnek, melynek mértéke 7%.

A mezőgazdasági termelésből származó bevételek után adót akkor kell fizetni, ha az meghaladja az évi 20000 CZK-t. (Amennyiben a mezőgazdasági termelést vállalkozó végzi, úgy nem érvényes ez az értékhatár, azután mindenkor adót kell fizetni).

Amennyiben a mezőgazdasági termelést folytató magánszemély jövedelme meghaladja az említett értékhatárt, bevételek és költségek tételes elszámolása mellett átalányadózással állapíthatja meg jövedelmét. **Átalányadózás legfeljebb 1000000 CZK bevétel esetén választható**, ekkor a **mezőgazdasági tevékenységekből és kézműves kereskedeleméből⁶⁴ származó jövedelem 80%-a a költségátalány, legfeljebb 800000 CZK⁶⁵.**

Általános forgalmi adó

A Cseh Köztársaságban az ÁFA általános mértéke 21%, amely mellett két csökkentett kulcs is érvényben van, 10, illetve 15%.

A 10%-os kulcs vonatkozik például egyes bébiételekre, illetve gluténmentes élelmiszerekre,.

A 15%-os kulcs alá tartoznak többek között az élelmiszerek (a 10%-os termékek kivételével), a nem alkoholos italok, éttermi étkezés elvitelre, vízszolgáltatás, egyes mezőgazdasági inputok.

A többi mezőgazdasági és élelmiszeripari termékre a 21%-os kulcs van érvényben.

A Cseh Köztársaságban a HÉA-nyilvántartás kötelező, ha az áruforgalom tizenkét egymást követő naptári hónapban meghaladja az 1000000 CZK-t (kb. 36977 EUR), vagyis ennyi az alanyi adómentesség hatálya.

Ha az adóalany éves forgalma meghaladja a 10000000 CZK-t, akkor a áfabevallásokat havonta, ha kevesebb, mint 2000000 CZK, akkor negyedévente kell benyújtani.

⁶³ Jövedelemadó törvény - Zákon č. 586/1992 Sb. Zákon České národní rady o daních z příjmů,
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>,
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

Hozzáadott érték adó törvény - Zákon č. 235/2004 Sb. Zákon o dani z přidané hodnoty
https://www.mzv.cz/public/94/9a/45/1751502_1431535_1.Act.No.235_2004.concerning.the.value.added.tax.pdf

⁶⁴ <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/podnikatel-osvc>

⁶⁵ <https://www.mesec.cz/danovy-portal/dan-z-prijmu/pausalni-vydaje-zemedelci/>

A.6. melléklet: Lengyelország

Mezőgazdasági adó számításának szabályai:

Az adó alapját (ekvivalens hektár) a következő három kritérium alapján határozzák meg.

- az adóköri terület (I.-IV.), amelyhez a földterület tartozik; (gazdasági, termelési és éghajlati viszonyok alapján).
- a mezőgazdasági földterület típusa (szántóföld, gyepek és legelők) és a
- mezőgazdasági földterület minősége (I., II., III.a, III. stb).

A hasznosított mezőgazdasági földterület adója évente 2,5 mázsa⁶⁶, míg más földterület esetében 5 mázsa rozs értéke (megelőző adóév átlagos beszerzési ára alapján (6. cikk)).

A mezőgazdasági adómentességet biztosított a jogalkotó például:

- V., VI. és VIz. osztályba tartozó mezőgazdasági földterületre,
- mezőgazdasági hasznosítású földterületen létrehozott erdő vagy cserjés esetében,
- új mezőgazdasági üzemnek kiosztott földterületre vagy a már létező terület bővítésére, amely nem haladja meg a 100 ha-t,
- műveletlen terület művelésbe vonására a fejlesztést követő évtől számított öt évig,
- csatornázott/lecsapolt mezőgazdasági hasznosítású területre, amelyen a növénykultúra a vízelvezetési munkák eredményeként elpusztult.

Beruházási adókedvezményt is biztosított a jogalkotó a mezőgazdasági adózásban a következő költségek/fejlesztések esetén: az állattenyésztéshez szükséges épületek építése és korszerűsítése, öntözőrendszerek, vízelvezető berendezések és **megújuló forrásokból előállított energia** beszerzése. Ez az adókedvezmény a beruházás befejezése után vehető igénybe, és a beruházás dokumentált értéke 25 százalékának megfelelő összegben vonható le a mezőgazdasági adóból. Ez a fajta adómentesség **legfeljebb 15 évre** adható.

Egyéb adókedvezmények a mezőgazdasági adóról szóló törvény alapján, mint például:

- **30%-os adócsökkentés** az I – IIIb. osztályú területeken a hegységek/dombságok lábánál fekvő városokban, és
- **60%-os** a IVa – IVb. osztályok esetében (1984. november 15-i törvény, 13. és 13b. cikk) (Mielczarek, 2017).

Személyi jövedelemadó

A személyi jövedelemadót az 1991. július 26-i személyi jövedelemadóról szóló törvény szabályozza.

A személyi jövedelemadó alapját képező bevételek:

- munkaviszonyból származó jövedelem
- önálló tevékenységből származó jövedelem
- egyéb, nem mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelem
- lízing vagy bérleti konstrukcióból származó bevétel
- tulajdonhoz fűződő jogokból származó bevétel

⁶⁶ 1 mázsa = 100 kilogramm

- ingó dolog vagy ingatlan értékesítéséből származó bevétel - egyéb bevételek.

A személyi jövedelemadó mértéke:

Adóköteles jövedelem (PLN)	Adókulcs
0 – 85528	18%
85 528 -	15395,04 PLN + 32%

Forrás: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2011/12/poland-income-tax.html>

Az egyéni vállalkozók is a fenti adósávok alapján adóznak, vagy kérhetik a 19%-os lineáris adókulcs alkalmazását.

A személyi jövedelemadó törvény 2. cikke kimondja, hogy rendelkezései nem vonatkoznak a mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelemre, kivéve a speciális mezőgazdasági ágazatokat. Ennélfogva a mezőgazdasági üzem jövedelmét nem terheli adó, kivéve a speciális ágazatokat.

Speciális mezőgazdasági ágazatok (kivonat):

- 25 m² feletti fűtött és fűtetlen üvegházakban termesztett növények,
- 50m² feletti fűtött fóliás termesztett növények,
- gombatermesztés 25m² feletti megművelt területen,
- vágóbaromfi 100 állat felett (csirkék, libák, kacsák, pulykák),
- nagyobb tojóbaromfi 80 állat felett prémes állatok (pl. róka és csincsilla, és nyúl több mint 50 anyaállat esetén),
- laboratóriumi állatok,
- selyemhernyó,
- több mint 80 méhcsalád,
- geotermikus fűtésű gazdálkodás,
- állattartás (több mint 5 tehén, több mint 10 borjú, 10-nél több vágómarha, a hizlalt állatok kivételével több mint 50 hízósertés, több mint 50 malac; több mint 15 hízójuh, több mint 15 hizlalo juh, vágó ló, tenyészállatok vagy akváriumai halak tenyésztése 700 dm³-nél nagyobb akváriumban, törzskönyves kutyák vagy macskák tenyésztése)

A jogalkotó különféle adókedvezményekről rendelkezik a személyi jövedelemadó vonatkozásában (1991. július 16-i törvény, 21. cikk), amelyek közül a mezőgazdaság számára a legfontosabbak az adó alóli mentességek (Mielczarek, 2017):

- a mezőgazdasági üzem egészének vagy egy részének értékesítéséből származó bevétel (ez a mentesség nem vonatkozik azon földterületek értékesítésére, amelyek így elveszítik mezőgazdasági jellegüket), valamint
- az **agroturizmus** keretében szobák kiadásából és vendéglátásból származó jövedelem (ha a bérelhető szobák száma maximum 5),
- **támogatások**, kiegészítő kifizetések, az állami költségvetésből, kormányzati ügynökségektől, helyi önkormányzati egységektől vagy nemzetközi szervezetektől kapott mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos juttatások, valamint
- **növényi vagy állati termékek értékesítéséből származó jövedelem az adófizetők saját termeléséből és állattenyésztéséből** (amennyiben nem tartoznak a mezőgazdasági termelés speciális ágainak közé),

- **feldolgozott termékek**, ha növényi termékeket dolgoznak fel, valamint a tejfeldolgozás, vágóállatok vágása, és hasított test feldolgozása, pácolása (darabolás, bontás és osztályozás).

Ez utóbbi két tevékenység akkor minősül adómentesnek, ha az azokból származó éves bevétel nem haladja meg a 40000 PLN-t. Az említett értékhatár felett 2 százalék személyi jövedelemadót kell megfizetni.

Társasági adó

A társasági adó általános mértéke 19%. A társasági adó nem vonatkozik a mezőgazdasági tevékenységre, kivéve a speciális mezőgazdasági tevékenységeket⁶⁷. (Janczukowicz 2015: 346).

Egyéb adók:

A lengyel mezőgazdasági termelők az ingatlanadó mellett a következő adókat fizetik: mezőgazdasági, erdészeti, szállítóeszközök és polgári jogi ügyletek (Pawłowska-Tyszko 2013: 119).

Általános forgalmi adó⁶⁸

Az általános forgalmi adó általános mértéke jelenleg 23%, továbbá két kedvezményes kulcsot is alkalmaznak 8%-os és 5%-os mértékben.

A 8 százalékos kedvezményes kulcs vonatkozik többek között az élelmiszerek egy részére (elsősorban feldolgozott élelmiszerek, pl. cukor, levesek, szósok), vízellátás, bizonyos mezőgazdasági, erdészeti szolgáltatások nyújtására, inputokra, vendéglátásra és éttermi étkeztetésre, az ital kivételével.

Az 5 százalékos kedvezményes kulcs érvényes pl. néhány élelmiszerre, gyümölcsleire, tejtermékekre, húsrá, baromfihúsrá és halra.

0 százalékos kategóriába tartozik pl. az export, a közösségen belüli termékértékesítés, a nemzetközi szolgáltatások.

Lengyelországban, általános forgalmi adó szempontjából csoportos adóalanyiság nem létesíthető.

⁶⁷ ([https://www.paih.gov.pl/polish_law/taxation/cit_illeve_tarsasagi_adó_törvény_\(1992._február_15-i_törvény\)_2.cikk](https://www.paih.gov.pl/polish_law/taxation/cit_illeve_tarsasagi_adó_törvény_(1992._február_15-i_törvény)_2.cikk)) - Dz.U. 1992 nr 21 poz. 86, Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych - <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19920210086>

⁶⁸ Áfatörvény - Ustawa z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowy, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19930110050>

A.7. melléklet: Románia

Személyi jövedelemadó

A mezőgazdaságból származó jövedelem után személyi jövedelemadót az alábbi tevékenységből származó bevétel után kell fizetni:

- a) növényi termékek termesztése
- b) szőlőültetvények, gyümölcsösök, gyümölcsfák művelése;
- c) állattenyésztés, ideértve az elsődleges állati eredetű termékeket is.

A mezőgazdasági tevékenységgel összefüggésben adófizetési kötelezettség nem keletkezik, amennyiben a jövedelem a vadonban gyűjtött termékekből származik, illetve ha a végzett tevékenységek nem érik el a termesztett növénytől függően 0,2 hektártól (pl. zöldség termesztés) a 2 hektárt (pl. búza, burgonya, gyógy-és aromanövény) meg nem haladó területet, illetve állattartás esetére az alábbi egyedszámot:

- méhtenyésztés 75 család,
- hízó disznó 6 egyed,
- szárnyasok 100 egyed,
- juh és kecske 50, illetve 25 egyed,
- bivaly, szarvasmarha 2 egyed,

A mezőgazdasági tevékenységből származó bevételek adóztatása előre meghatározott jövedelemnormák alapján történik, amely **megyéenként különböző**, és évente kerül meghatározásra (Bihar megye példája az 1. táblázatban szerepel).

Az adóalapot a jövedelemnormák és terület szorzata adja. Amennyiben a mezőgazdasági tevékenységet több magánszemély közösen folytatja, úgy köztük az adóalap egyenlő mértékben kerül felosztásra.

Táblázat: Példák a Mezőgazdasági tevékenységekre vonatkozó jövedelemnormákról Bihar megyében, 2019-ben

Mezőgazdasági tevékenység	Jövedelemnorma (RON/ha vagy RON/egyed v. méhcsalád)
Gabonafélék	235
Zöldségtermesztés	1700
Gyümölcsfa	1305
Szőlőültetvény	980
Gyógy- és aromanövények	4000
Szarvasmarha	210
Juh, / kecske	21, / 20
Hízósertés	30
Méh	10
Baromfi	2

Forrás: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_r/NormeAgricole2019/Bihor_NA_2019.pdf alapján készült a NAIK AKI Pénzügyi és Technológiai Kutatások Osztályán

A kiszámított adó csökkenthető az egy háztartásban eltartottak számától függően, illetve adókedvezmény számítható a 3000 lej meg nem haladó jövedelem után.

A személyi jövedelemadó mértékét 2018. január 1-jétől csökkentették a mezőgazdasági tevékenységre vonatkozóan 10%-ra (64. cikk). Ezzel egyidejűleg viszont a társadalombiztosítási terhek ugyanolyan mértékben megemelkedtek⁶⁹.

Társasági adó és mikrovállalati adó

- A társasági adó mértéke jelenleg 16%, azonban a mikrovállalkozások a társasági adó helyett választhatják a mikrovállalati adó megfizetését. Egy társaság akkor tekinthető mikrovállalatnak, ha többek között éves árbevétele nem haladja meg a 100 000 eurót, és a tulajdonosok között nincs állami vagy önkormányzati érdekeltiség. (Herich at. aL, 2016)

A mikrovállalati adó alapja a nettó árbevétel, az adó mértéke pedig:

- 2 főnél több alkalmazott esetén 1%,
- 1 fő alkalmazott esetén 2%,
- 0 fő alkalmazott esetén 3%.

Föld adó (463-467. cikk)

Valamennyi magánszemélynek, aki Romániában földterülettel rendelkezik földadót kell fizetnie. A földadó egy helyi adó, azt az illetékes település vagy városrész önkormányzata részére kell megfizetni. Ezt mezőgazdasági terület után is meg kell azokat fizetni. A jogszabály különbséget tesz városon belüli és kívüli terület között (465. cikk). A szántóföld után átlagosan 42-50 lej, rét és legelő után 20-28 lej, szőlő vagy gyümölcsös után 48-56 lej adót kell fizetni évente attól függően, hogy milyen kategóriába tartozik a terület.

Általános forgalmi adó

Az általános forgalmi adó általános mértéke jelenleg 19 %, továbbá két kedvezményes kulcsot is alkalmaznak (9% és 5%). A 9%-os kedvezményes kulcsot alkalmazzák például a következő esetekben:

- az élelmiszerek, alkoholmentes italok, étrend-kiegészítők és állateledetek,
- szálláshely szolgáltatás,
- ivóvíz és mezőgazdasági vízszolgáltatás,
- vendéglátóipari szolgáltatások (kivéve alkoholos ital),

Alanyi adómentességet választhatnak azok az adóalanyok, akiknek a bejelentett vagy realizált éves forgalma kevesebb, mint a 2,25 millió lej, de választhatják a normál rendszer alkalmazását is. Az induló vállalkozások ugyancsak választhatják az alanyi adómentességet, amennyiben nyilatkoznak, hogy a becsült forgalmuk nem lépi át az említett értékhatárt (282. cikk).

⁶⁹ ado.hu (2018)

A.8. melléklet: Szlovákia

Szlovákiában a természetes és jogi személyek adózását a jövedelemadóról szóló 595/2003. törvény szabályozza⁷⁰.

Személyi jövedelemadó

Természetes személyeknél a hatályos jövedelemadó törvény összesen négyféle adóköteles jövedelmet különböztet meg:

- nem önálló tevékenységből származó jövedelem: bér és fizetés (5. §),
- vállalkozásból származó jövedelem, egyéb önálló kereseti tevékenységből és ingatlan bérbeadásából származó jövedelem (6. §),
- tőkéből származó jövedelem (5. §),
- egyéb jövedelmek (8. §).

A felsoroltak közül vállalkozásból származó jövedelemnek minősül:

- mezőgazdasági termelésből, az erdő- és vízgazdálkodásból származó jövedelem,
- iparendély alapján végzett (egyéni) vállalkozásból származó jövedelem,
- külön jogszabály alapján végzett, vállalkozói tevékenységből származó jövedelem (pl. ügyvéd, közjegyző, háziorvos)
- a közkereseti társaság cégtársának és a betéti társaság beltagjának jövedelme.

Az egyéni vállalkozók és más önálló tevékenységgel foglalkozó magánszemélyek két módon állapíthatják meg adóalapjukat.

- ha bizonylatokkal alátámasztott kiadásokat számolnak el az adózandó jövedelmük terhére, könyvelést kell vezetniük.
- az általános forgalmi adót nem fizető adóalany 60% költséghányadot vonhat le, de legfeljebb évi 20000 euró (havi 420 euró) összegig (6. §).

A személyi jövedelemadó mértéke:

- 19% az összevont éves adóalap azon részéből, amely nem haladja meg az érvényben lévő létminimum 176,8 szorosát;
- 25% az összevont éves adóalap azon részéből, amely meghaladja az érvényben lévő létminimum 176,8 szorosát;
- különadó 5% – Szlovák Köztársasági elnök, Szlovák Nemzeti Tanács képviselői, Szlovák Kormányhivatal tagjai, Szlovák Legfelsőbb Ellenőrzési Hivatal elnöke és alelnöke függő viszonyából származó jövedelméből;
- 19% a tőkéből származó jövedelemből.

1. táblázat: Szlovák személyijövedelemadó-kulcsok

Jövedelem (EUR)	Adókulcs
- 37163,36 (a létminimum 176,8-szorosa; $210,2 \cdot 176,8$)	19%
37163,36 -	25%

Forrás: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595> alapján saját számítás

A szlovák jövedelemadó törvény 9 §-a számos esetben biztosít **mentességet** magánszemélyekre vonatkozó jövedelemadó alól, ebből kiemelendő :

⁷⁰ Szlovák jövedelemadó törvény: Zákon č. 595/2003 Z. z. Zákon o dani z príjmov
<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595>

az **500 euró alatti jövedelem** nem adóköteles abban az esetben, ha a jövedelem ingatlan bérbeadásából, **alkalmi tevékenységből, vagy alkalmi mezőgazdasági, erdő- és vízgazdálkodási tevékenységből**, valamint ingóságok alkalmi bérbeadásából származik,

Adómentességek

A jövedelemadóról szóló törvény bevezette a természetes személyeknél az **adózatlan jövedelem** fogalmát. Ez azt jelenti, hogy a magánszemélyek aktív jövedelmüket 4 035,84 euróval csökkenthetik éves szinten, de a munkaviszonyból és a vállalkozásból szerzett jövedelem nem csökkenthető. A mennyiben a 2019-es éves adóalap eléri a 37 163, 36 eurót, az általános adómentes tétel nullára csökken.

A szlovák adótörvény 2004-ben bevezette az adóbónusz fogalmát. Az az adóalany, akinek jövedelme legalább eléri a minimálbér hatszorosát, évi 256,92 euró adóvisszafizetésre jogosult minden eltartott gyermek után.

Társasági adó

A társasági adó jelentős, mértéke jelenleg 21%.

Általános forgalmi adó⁷¹

Az általános forgalmi adó mértéke Szlovákiában jelenleg 20 %, a kedvezményes kulcs 10 százalék. A kedvezményes kulcs többek között gyógyszerekre, fogyatékkal élők életét elősegítő eszközökre, szálláshelyadásra és meghatározott élelmiszerekre alkalmazható (pl. húsfélék, hal, tej, tejszín, vaj, kenyér). 2019. január 1-től a bejegyzett szociális vállalkozások csökkentett, 10%-os áfa-kulccsal értékesíthetnek.

Az általános forgalmi adó adómentes tevékenységnek minősülnek többek között a következők: egészségügyi ellátás, szociális ellátás, oktatási és nevelési szolgáltatások, tagsági viszonyon alapuló egyéb szolgáltatások, és nem vállalkozási célú kulturális szolgáltatások, pénzgyűjtés, ingatlan értékesítése (ha az értékesítésre 5 évvel az építmény használati engedélyének kiadását követően került sor), ingatlan bérbeadása, .

A szlovákiai székhellyel vagy állandó telephellyel rendelkező adóalanyok kötelező általános forgalmi adó-nyilvántartásba vételének küszöbértéke 49 790 euró forgalom az előző egymást követő 12 hónapban. Külföldi társaságok esetében 35 000 euró a regisztrációs értékhatár.

⁷¹ Szlovák áfatörvény: Zákon č. 222/2004 Z. z. Zákon o dani z pridanej hodnoty
<https://www.zakonyy.preludi.sk/zz/2004-222>

A.9. melléklet: Szlovénia

Személyi jövedelemadó

A szlovén személyi jövedelemadótörvény⁷² a keletkező jövedelmek tekintetében hat kategóriát különböztet meg:

- foglalkoztatásból származó jövedelem,
- üzleti jövedelem,
- alapvető mezőgazdasági és erdészeti jövedelem,
- bérleti jövedelem és jogdíjak,
- tőkejövedelmek (kamat, osztalékok és tőkenyereség) és
- egyéb jövedelem.

2. táblázat: Szlovén személyi jövedelemadósávok, 2019

Adóalap (EUR)	Adó mértéke
- 8 021,34	16%
8021,34 – 20400	1283,41 EUR + a 8021,34 EUR feletti jövedelem 27%-a
20400 – 48000	4625,62 EUR + a 20400 EUR feletti jövedelem 34%-a
48000 – 70907,2	14009,65 EUR + a 48000 EUR feletti jövedelem 39%-a
70907,2	22943,46 EUR + a 70907,2 EUR feletti jövedelem 50%-a

Forrás:

https://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=10467/Lestvica_za_odmero_dohodnine_in_olaj%9Aave_za_l_eto_2019

A jövedelem első kategóriájába a **foglalkoztatásból** származó jövedelmek tartoznak, vagyis a fizetések illetve bérek, ideértve a béren kívüli juttatásokat, nyugdíjakat, ideiglenes munkát.

A második kategória, az az **önálló** tevékenységet folytató magánszemély által realizált üzleti jövedelem (például vállalkozói tevékenységből, mezőgazdasági- vagy erdészeti tevékenységekhez kapcsolódó tevékenységeiből, szakmai tevékenységekből vagy egyéb önálló tevékenységekből).

A jövedelem harmadik kategóriája tartalmazza az alapvető **mezőgazdasági és erdészeti bevételeket**, amely a mezőgazdasági és erdőgazdálkodás, a mezőgazdasági és erdőterület használatán alapul. Az adóalapot a jövedelem feltételezett becslése alapján határozzák meg, amely magában foglalja a mezőgazdasági és erdészeti egyéb bevételeket is, például a támogatásokat és az állami támogatásokból származó egyéb bevételeket. A jövedelmet általában kataszteri jövedelem határozza meg, a méhészet kivételével, amelynek bevételeinek alapja a kaptár. A kataszteri jövedelem meghatározását külön jogszabályban⁷³ tartalmazza.

A kis mennyiségben, saját mezőgazdasági és erdészeti termékek elsődleges feldolgozásából (levágott állatok, liszt és egyéb malomtermékek, adalékanyagok nélküli vaj, tejszín, savanyú tej, író, savó, joghurt, kefir, túró és sajtok, szárított, és egyéb módon tartósított gyümölcs- és zöldségfélék, gyümölcs- és bormust, gyümölcsbor, gyümölcs- és zöldséglé és -szirup, gyümölcs- és bor-ecet, étkezési olajok, kivéve az olívaolaj) származó termékek értékesítéséből származó bevétel nem haladhatja meg évente 3500 eurót gazdaságonként. Ebben az esetben a kis mennyiségű feldolgozást melléktevékenységként kell nyilvántartásba

⁷² Személyi jövedelemadó törvény: Zakon o dohodnini (ZDoh-2)

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4697>

⁷³ Kataszteri jövedelem meghatározása: Uredba o določitvi lestvic katastrskega dohodka, pavšalne ocene dohodka na čebelji panj in območij posebnih režimov za kmetovanje in gospodarjenje z gozdovi za obdobje 2017–2019

venni, de a pénzügyi hatóság külön nyilvántartásai alapján ez a feldolgozás mentesül az adó alól. Azon 3500 euróig terjedő bevételek nem növelik az adóalapot, amelyek az „alapvető” kataszteri jövedelem hatálya alá tartoznak.

jövedelemadó alól mentes jövedelem még a ZDoh-2 26. cikke szerint: mezőgazdasági és erdészeti szolgáltatások mezőgazdasági és erdészeti gépekkel történő nyújtásából származó jövedelem a gépkörökben.

A negyedik kategória a **bérleti** jövedelemre és a jogdíjakra vonatkozik, az ötödik kategória a tőkéből származó jövedelemre vonatkozik, a hatodik kategória, az egyéb jövedelem, az első öt jövedelemkategóriába nem tartozó jövedelmet foglalja magában (azaz díjak, ajándékok, versenydíjak, bizonyos ösztöndíjak, önkéntes munka stb.).

Az egyéni vállalkozó az egyszeres könyvvitel szabályai szerint vezeti könyvelését, ha az üzleti évet megelőző évben nem lépett túl kettőt az alábbi feltételek közül:

- az alkalmazottak átlagos száma nem haladta meg a három főt,
- az éves jövedelem nem érte el a 42000 eurót
- eszközeinek állománya (az éves nyitó és záróállomány átlaga) nem érte el a 25000 eurót.

Társasági adó

A társasági adó mértéke 19%, amelyet a magánvállalatok adóköteles nyeresége után kell megfizetni. Speciális, 0%-os adókulcs vonatkozik a befektetési alapokra, a nyugdíjalapokra és a nyugdíjalapokhoz kapcsolódó biztosítói tevékenységre. Azok az adózók, akiknek a bevétele az előző évben nem haladta meg az 50 000 eurót (vagy a 100 000 eurót amennyiben legalább egy teljes munkaidős alkalmazottat foglalkoztatnak minimum öt hónapig) a költségek átalány alapján történő levonását választhatják az éves bevétel 80 százalékáig.

Mentesség vonatkozik a társasági adó megfizetésére jótékonyági szervezetek, szövetségek és más hasonló szervezetek esetében.

Általános forgalmi adó⁷⁴

Szlovéniában két áfa kulcs van érvényben, a 22%-os standard áfamérték, illetve egy 9,5%-os kedvezményes kulcs.

Kedvezményes kulcs alá tartoznak többek között az élelmiszerek, éttermek (csak ételek készítése), szállás; üdítőitalok, vágott virágok és növények dekoratív használatra és élelmiszer-előállításra.

Mindemellett áfa mentesek – a teljesség igénye nélkül - szociális szolgáltatások, az oktatás, bizonyos non-profit tevékenységek, sport tevékenységek, adományok.

A szlovén áfatörvény az áfa tekintetében különleges opciót kínál néhány esetben, melyek közül kiemelést érdemel:

- A vállalkozások és a magánvállalkozók mentesülnek az ÁFA fizetés alól, ha a megelőző 12 hónapban (és nem naptári év) nem érte el, vagy bizonyos, hogy nem éri el az 50000 euró (15 millió FT) bevételt (ÁFA tv.94 §/Zakon o DDV 94. člen).
- Ugyancsak mentesülnek a mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozók az áfa alól, amennyiben a gazdaság összes tagjára számított együttes kataszteri jövedelem nem

⁷⁴ Általános forgalmi adó törvény: Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1)
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAK04701>

éri el az utolsó naptári évben a 7500 eurót (ÁFA tv.94 §/Zakon o DDV 94. člen). Ezek a termelők mezőgazdasági és erdészeti termékeik értékesítéséért kompenzációra jogosultak, melynek mértéke az értékesítési ár 8%-a.